

MAGYAR LAJKA

T. „Dunaposta“

BUDAPEST

Igazgató és felelősszerkesztő:
dr. Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.**
Törvénytisztelettel bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr. Gyárfás Elemér**

Anglia újabb utasításokat küldött a moszkvai tárgyalásokra

Chamberlain reméli, hogy a tárgyalások az angol parlament nyári szünete előtt befejeződnek. — Három nehéz kérdés

Londonból jelentik: A szerdai minisztertanács ülésre megérkezett Seeds nagykövet jelentése a moszkvai tárgyalások állásáról. A Reuter értesítése szerint a nagykövet jelentése azt mondja, hogy a tárgyalások három pont közül csoportosulnak: 1. *Hogyan állapítják meg a közvetlen és a közvetett támadás fogalmát?* 2. *Mely államok javára kellene támadás esetére védő szavatosságot biztosítani?* 3. *A katonai szövetség kérdése Anglia, Franciaország és Szovjetország között.*

A szerda délelőtti minisztertanács átanulmányozta Seeds moszkvai angol nagykövet jelentését és megállapodott azokban az utasításokban, amelyek a francia kormány jóváhagyása után Moszkvába küldenek Seedsnek.

Chamberlain angol miniszterelnök az alsóházban kijelentette, hogy a párizsi és londoni kormány most tanulmányozza a nagykövetnek a Molotov szovjet népbiztossal folytatott tárgyalásairól tett jelentését. Bizonyos, — mondotta, hogy még nem jutottunk meggyezésre. Nincs értesülésünk arról sem, hogy a német kormány állítólag javaslatot tett volna a szovjet-kormánynak 25 millió fontos hitel nyújtására. Egy másik kérdésre válaszolva Chamberlain kifejezte azt a reményét, hogy a szovjettel való tárgyalások az alsóház szünetének megkezdése előtt befejeződnek. Közölte, hogy a tokiói angol nagykövet megbeszéléseiről szóló jelentést most várják.

Az angol repülő újabb gyakorló útja Franciaország fölött

Párizsból jelentik: Az angol bombavető repülőgépek Franciaország feletti második repülőútja szerdán folyt le. Száz olvamos bombavető repülőgép vett részt az uton, amelyek óránként 540 kilométert is képesek megtenni. Balfour légügyi államtitkár az egyik gép utasa volt. A repülőgépek Párizstól délre mintegy 200 kilométernyire hatol-

tak előre, majd visszatértek angolai támaszpontjaikra. A gépek kedvezőtlen légköri viszonyok között leszállás nélkül mintegy 1250 kilométer utat tettek meg.

Német repülőtiszték Szovjetországban

Berlinből jelentik: A német légügyi minisztérium a leghatározottabban cáfolja azt a hírt, hogy német repülőtiszték utaztak volna Szovjetországba látogatásra. Hangoztatják azt is,

Ironside angol tábornok kihallgatása Moszcicky lengyel államelnöknel

Danzig miatt tovább tart a feszültség

Varsóból jelentik: Ironside angol tábornok szerdán délelőtt Moszcicky lengyel államelnöknel volt tisztelgő látogatáson. Az államfő és a tábornok között hosszabb megbeszélés is volt ez alkalommal. A kihallgatás után Moszcicky elnök villásreggelin látta vendégül Ironside tábornokot. A villásreggelin részt vett Rydz-Smigly tábornagy, Lengyelország főparancsnoka is, továbbá még a len-

gyel hadsereg három tábornoka, s a miniszterelnök és a külügyminiszter.

Délután Ironside tábornok Villanovban megtekintette a királyi kastélyt, majd visszatért Varsóba. Este a varsói angol ügyvivő fogadó-estélyt rendezett a tábornok tiszteletére.

Ironside tábornok a közeli napokban részt vesz a lengyel katonai gyakorlatokon.

Német válasz Rydz-Smigly tábornagnak

Berlinből jelentik: Ribbentrop külügyminiszter lapja a Berliner Börsenzeitung válaszul Rydz-Smigly lengyel tábornagnak arra a nyilatkozatára,

mely szerint Lengyelország akkor is fegyverhez nyúl Danzig megtartásáért, ha egyedül maradna ebben az akciójában. A német lap megállapítja, hogy ez a fegyveresörvetés teljesen más külpolitikai irányt jelent, mint amit Pilsudszky a lengyel-német viszony tekintetében megalapított. Lengyelország Gdynia kikötőjének rendkívüli méretekben való kifejlesztésével is kimutatta, hogy tengeri forgalmával nem kíván Danzigra támaszkodni. Nem is felel meg a helyzetnek, hogy úgy tüntessék föl Danzigot, mintha Lengyelország egész gazdasági léte ettől a várostól függene.

Háromezer fővel szaporították a danzigi rendőrséget. — A lengyel főbiztos tiltakozó levele a danzigi szenátushoz

Danzigból jelentik: A városállam szenátusa a kiegészítő rendőrség létszámát újabb 3000 fővel emelte. A létszámemeléssel a városállam határai szigorúbb védelmére tesznek intézkedéseket.

A danzigi lengyel főbiztos szerdán levelet intézett a szenátus elnökéhez és abban tiltakozik a lengyel vámfelügyelők jogainak csorbítása, valamint lengyel munkások ok nélküli elbocsátása ellen.

Az angol-japán előkészítő-tárgyalások folytatása

Se vérmes bizakodásra nincs ok, se reménytelenségre. A mandzsuri japán főparancsnok Tokióba érkezett

Tokióból jelentik: A délelőtti három óra hosszú tartó megbeszélés után délután is 4 óra 50 perctől 6 óra 10 percig folytak a tárgyalások. Arita külügyminiszter és Craigi angol nagykövet között.

A Domei-iroda értesítése szerint a megbeszélések léghőre nem változott. Az angol nagykövet kormányának békülékeny magatartást tanúsított, de a tárgyalási alapelvek tekintetében nem engedett. A sajtóiroda közlése megállapítja, hogy a moszkvai tárgyalások főlvétele tekintetében vérmes

bizakodásra nincs ok, de nem lehet ok a teljes reménytelenségre se.

Tokióból jelentik: A japán kormány a mandzsuri hadsereg főparancsnokát Tokióba hívta, hogy jelentést tegyen a mandzsuri határon lévő helyzetéről. A tábornok-főparancsnok repülőgépen szerdán este érkezett a japán fővárosba. Kijelentette, hogy a hadsereg kész szembenézni a jövővel. A tábornok a sajtó képviselői előtt is nyilatkozott és kijelentette, hogy ha a szovjet-mongol haderőket vissza is verik, bizonyos elemek állandóan megkísérik a betöréseket.

Az 1938 szeptember 1-én kiadott nyugdíjtörvényrendelet

Mint hogy a közérdek megköveteli, hogy az államot sem anyagi, sem erkölcsi kár ne érje, kötelességemnek tekintem, hogy az 1938. szept. 1-én kiadott új nyugdíjtörvényhez néhány szerény megjegyzést fűzzek; kérve a nyugdíjasok szövetségét s az állami tisztviselők parlamenti szakképviselőit, hogy az illetékes tényezőknél figyelmét a törvény hiányosságaira felhívják s azoknak visszamenő hatállyal való helyesbítését szorgalmazzák.

Ez a törvény ugyanis sok esetben háromszorosan is kisebbíti a nyugdíjazandó jövedelmét volt fizetéséhez viszonyítva s így sokkal kisebb nyugdíjakat állapít meg általánosságban, mint az 1925-iki nyugdíjtörvény, amelynek korrigálására alkották a nyugdíjak egységesítését, normalizálását tűzvé ki célul.

A nyugdíjjövedelem kisebbítése történik 1. az úgynevezett media által (a három utolsó év fizetéseinek átlagát s nem az utolsó év kiérdemelt fizetését véve a nyugdíj alapjául). Ez a media a legeslegutóbbban az utolsó legnagyobb fizetéssel azonos, hanem annak legjobb esetben csak 90%-a. S így másodszor azért kisebbedik a nyugdíjas jövedelme, hogy a nyugdíjat ebből a mediából s nem a legutolsó maximális fizetésből állapítják meg megfelelő százalékarányban (60%—90%), azaz a nyugdíj csak a lecsökkentett fizetés bizonyos percentje. Harmadszor a nyugdíjazott hibáján kívül (korhatárleszállítás, betegség), előállott évihiányokra eső nyugdíjszázalék levonásával is kevesbiti a törvényrendelet a tisztviselő nyugdíjjövedelmét. Nézzük most már, hogyan alakul a nyugdíjjövedelem a levonások eszközzése után egy 4000 lei havi fizetésű nyugdíjazandónál: media kb. 3500, ennek 90%-a 3150 lei, a nyugdíj teljes (35) szolgálati évek után, vagyis 21 %-kal kisebb az utolsó fizetésnél, amely maga is már létminimum alatt volt. Miből fedezze a nyugdíjas a lakbér (1500 lei) s az ételmezés (1600 lei) után a maga és gyermekei ruházata, fűtést, világítást, egészségápolási s gyermekeinek esetleges neveltetési költségeit? Nyomorgó, fizetésképtelen családok serege bontakozik ki a törvény következményeinek távlatában, ami az államra és a szociális viszonyokra semmiképpen sem lehet jótékony hatással, amelyeknek rendezett viszonyai, fogyasztóképes, megelégedett utódaikat nevelni képes polgárookra s nem elégedetlen, turbulens elemekre

van szükségük. Mert, mi válik majd a szerencsétlen nyugdíjas gyermekeiből, ha sem neveltetni, sem öltöztetni nem tudja.

No már most hiányozzék még valakinek a megkövetelt szolgálati évekből (bármilyen okból való korábbi nyugdíjbetevés vagy menés esetén) csak 5 év az = 15%-kal, akkor már csak 60%-át kapja az amugyis létminimum alatti illetményeinek nyugdíjként, vagyis 2575 leit havonta, amennyi egy favágó családjának sem sok a megélhetésre. Holott az államhoz hűséges tisztviselő megérdemelné, hogy az öregkor egyetlen élvezetéről, a nyugalmas életről ne kelljen lemondania. Egy tanítókollégámnak 8300 lei fizetés után pl. bizonyos deblokálásból keletkezett évihiány miatt csak 4600 lei nyugdíjat állapítottak meg: egyetemen tanuló leánya van. Tudok egy kisnyugdíjú családot, amely már két éve nem tudja iskolába adni legutolsó gyermekét, mert a magas tandíjat nem bírja el a nyugdíj. Mit várhat tehát az állam a lecsökkentett családi egzisztenciától az egészséges népszaporodásra nézve, ahol az utódok megélhetési és családalapítási lehetősége ennyire megcsappan. Hiszen a fajbiológia is megmondja, hogy még a véglények is kevésbé szaporodnak a kedvezőtlen táplálkozási, vagy környezeti viszonyok behatása alatt, mennyivel inkább érvényesül a törvény (Malkus) a népi biológiában?

Az államnak tehát az erkölcsi kötelesség mellett elsőrangú szociális, népesedés, politikai érdeke is e nyugdíjtörvény korrigálása: szűnjön meg a media, az utolsó három év fizetéseinek átlaga, mint a nyugdíjalapja s csak az

Kállay Miklós:

Báthory István

Balanyi György bevezető tanulmányával, térképpel, műmellékletekkel. — Ara fűzve 247 Lei, kötve 342 Lei.

Báthory István életének megoldására csak Kállay Miklós vállalkozhatott, ki Jókaira emlékeztető gazdag aradásu fantáziájával hiánytalanul átéli Báthory gazdag és szővevényes életének minden meglepő, új fordulatát. Olyan történelmi film pereg le előttünk, melynek minden jelenete új értékkel és felismeréssel gazdagítja a mai nemzedék életét.

Dante kiadás.

utolsó fizetésből állapíttassék meg a megfelelő nyugdíjszázalék. Másodszor, ha az állam korhatárt szállít le, vagy korai nyugdíjazást eszközöl a tisztviselő hibáján kívül, egészítse ki méltányosan a szolgálati évek számát, hiszen ez volt mindig az uzus a deblokálásoknál (a Maniu-féle deblokálás), ez történt a legutóbbi tömeges tisztai nyugdíjaztatásoknál s a bíráltnál.

Itt tehát a nyugdíjgyesületeknek s a parlamenti képviselőknek kötelességük felhívni a kormány figyelmét a nyugdíjtörvénynek hiányosságaira, követelve a media törlését 1938. szept. 1-i hatállyal. A korhatárleszállítás pedig kötelezi az államot, hogy gondoskodjék a nyugdíjas létminimumot biztosító ellátásáról, mert levegőből a nyugdíjas sem élhet.

Az összes új nyugdíjasok nevében:

M. M. ny. tanár.

Török-olasz sajtóháboru indult a Dodekanezosz szigetcsoportért

Rómából jelentik: A török sajtóban nagyszabású olaszellenes hadjárat indult. Egy istanbuli lap már vasárnap nyíltan bejelentette, hogy Törökország igényt tart az Égei-tengerben levő Dodekanezosz szigetcsoportra, amely most Olaszországhoz tartozik. Kedden a félhivatalos Ulus című lap is magáévá tette ezt az álláspontot. Az olasz

félhivatalos *Giornale d'Italia* a török igényekkel szemben megállapítja, hogy Olaszország a dodekanezoszi szigetcsoportot a Törökország ellen folytatott háborúban foglalta el és nincs olyan ok, mely arra késztetné, hogy a szigeteket visszaadja Törökországnak.

Fölmérik a világegyetemet

Irta: Wodetzky József

Sokszor halljuk emlegetni a „csillagászati számokat”, mi alatt az igen nagy, a közönséges életben rendesen elő nem forduló számokat szokás érteni. A csillagászatban az égitestek távolságait fejezik ki ezek a nagy számok. Nagyon meglepőnek látszik, hogy az asztronómusok a számunkra elérhetetlen, oly nagy messzeségben lévő csillagok, égitestek távolságát meg tudják mérni. Kétségtelen, hogy ez nagy diadala az emberi észnek. A régi görögök nagy csillagászai voltak az elsők, kik ezt megkísérelték és ennek lehetőségét kifogástalan tudományossággal felismerték. Ehhez szükséges volt a geometria, melyet Kr. e. 300 évvel alkotott Eukleidész s amelyet ma is szerte a világon minden iskolában tanítanak. Kr. e. 235 körül Eratoszthenész elsőnek mérte meg a Föld nagyságát. Már ez is kiváló teljesítmény volt. Hisz a Földet nem tudjuk egyszerre áttekinteni, nem látjuk közvetlenül az alakját és mérővesszővel a kezünkben bajos volna végig járni rajta s így kimérni. De a geometria megmutatja, hogy ha egy háromszögben megmérjük az egyik oldalt és a rajta levő két szöveget, akkor a harmadik csúcs távolságát egyszerűen

ki lehet számítani. Ez az alapja a csillagászati méréseknek is.

Először a Hold távolságát mérték ilyen módon. A Földön két, egymástól lehetőleg messze levő, helyről egyszerre irányítják a távcsövet a Holdnak egy meghatározott pontjára. A két hely távolságát, pl. Greenwich és Capetownét, pontosan tudhatjuk, ha ismerjük a Föld méreteit. Ez a háromszögnek alapul szolgáló oldala. A távcsövel a rajta fekvő két szöveget mérik a csillagászok. Nyilvánvaló, hogy a Hold távolságát most már könnyen ki lehet számítani. Azt találták, hogy ez a távolság átlag 384.000 km., míg a Föld átmérője csak 12.740 km. A Hold tehát ennél 30-szorla messzebb van. Ez a hozzánk legközelebb levő égitest.

Mikor Arisztarchosz Kr. e. 250 évvel íly módon a Nap és a csillagok távolságát akarta megmérni, hamar belátta, hogy a Föld túl kicsiny ahhoz, hogy kellő nagyságú alapot adjon a méréshez. Ezért határozta meg előbb a Hold távolságát és azt vette alapul. Az ókor legnagyobb csillagásza Hiparchosz azután más szellemes módon kísérlete meg a mérést. Azonban elvileg helyes eljárásuk azon szenvedett hajtórészt, hogy nem volt kellő finomságú mérőeszköz a kicsiny szögek számára és még nem ismerték a távcsövet, melyet csak 1610-ben Kr. u. irányított először az égre Galilei. Már nagy kortársra, Kepler tudta, hogy az a kicsiny szög, melyet itt meg kell mérni, az u.

n. parallaxis, mindenestre kisebb, mint 1' (ívéperc), de legelőször csak D. Cassini tudott közelítő értéket kapni 1672-ben végzett Mars-megfigyelésekből. Azóta a csillagászkok nagy pontossággal állapították meg a Nap távolságát, mely átlag 149.500.000 km.

Ha az állócsillagok távolságát akarjuk megmérni, akkor a lehető legnagyobb alapot kell adnunk a méréshez szükséges háromszögnek. Ez pedig a Föld—Nap távolság kétszerese. Ez a legnagyobb távolság a föld pálya két pontja között, melyet a Föld félévnnyi időközben ér el. Ha valamely csillag elég közel van, hogy erről a két pontról szemlélve az égen mérhető szög elmozdulást, parallaxist mutasson, akkor távolsága is megmérhető. Bradley tudott 1728-ban először 1"-nyi (ívmásodperc) szöveget mérni, de csillagtávolságot még ő sem tudott megállapítani. Csak 110 év múlva, 1838-ban sikerült Bessel-nek az első csillagtávolságot megmérni a Hattyú-csillagkép 61 jelzésű csillagán, a 61 Cygni, ahogyan a csillagászok nevezik. Az a parányi szög, melyet itt meg kellett mérni, az ívmásodpercenek csak $\frac{3}{10}$ -ed része és a távolság, mely ennek a parallaxisnak megfelel, már „csillagászati szám”, t. i. kerekén 104 billió km. (104 és utána 12 zérus.) Hogy az ilyen nagy számokat elkerüljük, a csillagászok az égitestek távolságát inkább u. n. fényévekben fejezik ki. Ez az a távolság, melyet a fény egy év alatt befut, másodpercenként 300.000 km.-nyi sebességgel, ami kerekén 9 és fél billió km. Eszerint

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Záporok valószínűek, a hőség pénteken már csökken.

Törvény írja elő az iskolaszövetkezetek kötelező alakítását

A Szövetkezeti Értesítő jelentése szerint: A Hivatalos Lap május 27-iki számában közzétett, az elemi iskolai oktatás szervezéséről szóló új törvény kötelezőleg rendeli el az iskolai szövetkezetek alakítását. Ezideig csak a közoktatásügyi minisztérium tett intézkedéseket az iskolai szövetkezetek előterjesztése érdekében, míg most törvényerővel írják elő azok megalakítását. A szövetkezeti közvélemény örömmel üdvözli az új törvény rendelkezését, mert a szövetkezeti mozgalom számára felbecsülhetetlen értéket jelent. A kisebbségi iskolák szövetkezeteinek megalakítása és megszervezése tekintetében a Gazdasági és Hiteliszövetkezetek Központja készséggel nyújt felvilágosítást, ugyszintén ott szerezhetők be az iskolai szövetkezetek megalapításához szükséges nyomtatványok is.

Új módszerek a román mezőgazdaság fejlesztésére

Cornateanu egyetemi tanárnak, a gazdasági kísérleti intézet tudósának minisztersége alatt a mezőgazdasági munkarendszer teljesen megváltozott. A már hagyományossá vált nemtörődomség korszaka elmúlt és a földeken, tudományos alapokon kidolgozott racionális munka kezdődött meg. Egyes emberek azt állítják, hogy a földművest valósággal kényszeríteni kell, hogy a földjét megdolgozza. Ezzel szemben a tényleges helyzet az, hogy azokat az új módszereket, amelyek érvényben vannak csak olyan országokban lehet alkalmazni, melyeknek megértő a népeisége. De vajjon mit tettek az ilyen kételkedők a román földműves nevelése és felemelése érdekében? Hol van a mezőgazdasági inventár és mit csináltak a régi „szakértők”, akik elegáns irodákban olyan rendelkezéseket adtak le telefonon, amelyeknek semmi közük nem volt a valósághoz? Ime ez is egyik kérdés, amely tiszta feleletet vár. Ma? Nézzétek meg a földeket, nézzétek meg

a parasztot a mezőn, beszéljétek vele. Ez a paraszt, akit valamikor tizenhét politikai párt képviselője hurcolt jobbra-balra, ma nyugodtan él és dolgozik földjein és gazdaságában. Mély barázdát szánt és munkájában nem várják kellemetlen vendégek.

Cornateanu miniszter szakított a hagyományokkal. Új módszerei a parasztság körében a bizalom és megelégedés légkörét hozták. Ezeket a mezőgazdasági módszereket az éghajlat, a nap és a mi társadalmi és gazdasági adottságaink figyelembevételével alkalmazzuk. Ezeknek az elveknek alapján, amelyeknek 3 millió 280 ezer termelő alkalmaz, ez a mezőgazdaság a komoly fejlődés útjára lépett.

A mezőgazdasági munkaterv keretében alakultak meg falusi társulatok, amelyek az ország egész területén új szellemet vezetnek be. Az állami beavatkozás a mezőgazdasági termelésbe szükséges, mert csak így juthat kenyérhez a népszaporulat. Románia népeisége évente negyedmillióval gyarapodik.

Meggyőződéssel állíthatjuk, hogy a földműves osztály életszínvonalának felemelésére megindult harc most van teljes kifejlődésében és vezérgondolata Ófelsége II. Károly királytól származik, aki az új módszerek alkalmazását teljes energiával, késedelem nélkül és hazafias szellemtől áthatva rendelte el.

Pályázati hirdetés tanítói állásra

A kolozsvári római katolikus Szent Mihály Egyházközség Iskolaszéke a nyugdíjazás folytán megüresedő kettő férfi tanítói állásra pályázatot hirdet.

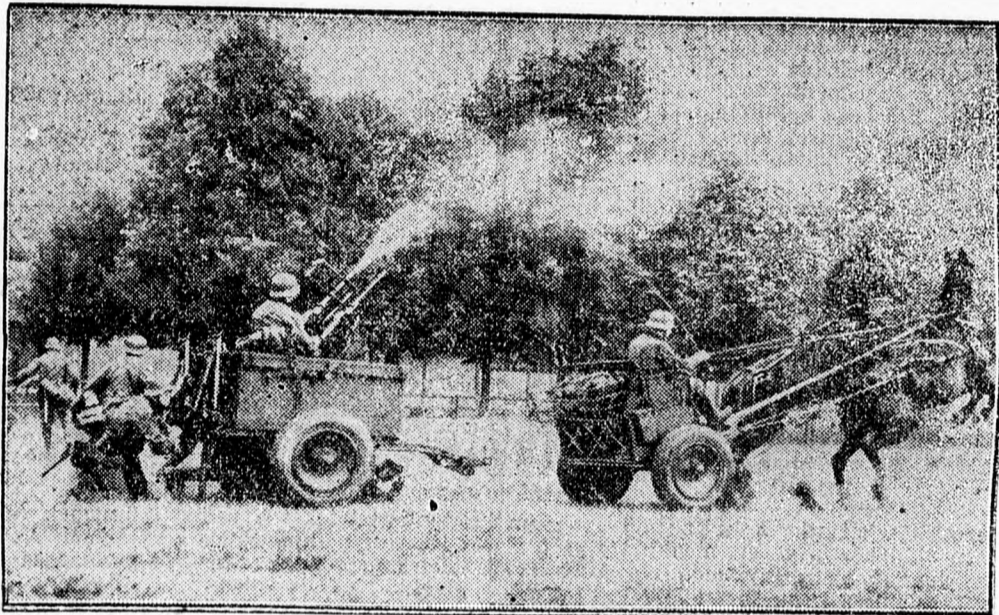
A megválasztott tanító kötelessége a hét osztályú elemi fiúiskolánál a kijelölendő osztály tantárgyainak tanítása, gyermekkorús és felnőttek énekkarának vezetése, szülői értekezletek tartása s általában mindaz, amit az Iskolaszék a tanítás és nevelés érdekében kijelöl.

Pályázhatnak az erdélyi római katolikus egyházmegye területén működő okleveles férfi tanítók.

Fizetése az egyházmegyei tanítók fizetési díjazása szerint.

Okmányokkal felszerelt pályázati kéresek a Római Katolikus Iskolaszék Elnökségéhez címezve (Cluj, P. Unirii 14.) 1939 augusztus 1-ig adhatók be. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó.

Római Katolikus Iskolaszék.

Sikerült pillanatfelvétel a német hadserg gyakorlatáról: lovas gépkocsi léghárító osztag, a légitámadás pillanatában

a 61 Cygni 11 fényévnire van tőlünk. A hozánk legközelebbi csillag az ú. n. Proxima Centauri, a déli ég Centaurus csillagképében. Ennek távolsága csak 42 fényév. Utána következik az Alpha Centauri 4,3 fényévvvel. Az ég legfényesebb csillaga, a Sirius is a közelebbiek közé tartozik 9 fényévnyi távolsággal. Az Alpha Aguilas vagy Atair elsőrendű csillag 15 fényévnire van s. i. t.

A csillagtávolsági nézést a fotográfia tette kényelmesebbé. Félévnnyi időközökben lefényképezzük az égnél valamely határozott részét és a lemezeken látható csillagok helyét mikroszkóppal kimérjük. Ely módon sok ezer csillag távolságát lehetett megállapítani. Azonban úgy ez az eljárás, valamint az először vázolt geometriai módszer nem tud 300 fényévnél messzebb levő csillagokat elérni.

1912 táján váratlan felfedezés jött az asztronómusok segítségére. T. i. vannak u. n. változó csillagok, melyeknek fényessége szabályos időközökben erősödik és csökken. Ilyenek már régóta ismeretesek, de pontosabb megfigyelésük csak a modern fotográfiai eljárásokkal emelkedett a mostan elért nagy tökéletességre. A változó csillagok közé tartoznak az u. n. Cepheida-változók, melyeknek fényváltozása néhány óra vagy néhány nap alatt egészen sajtáságos, félreismerhetetlen módon megy végbe: A fény-minimumtól hirtelen emelkednek a maximumig, mely azután lassan, fokozatosan csökken a következő minimumig. Miss Leavitt észrevette, hogy e csillagok u. n. abszolút fényessége és fényváltozások időtartama v. periódusa alatt szoros összefüggés áll fenn. Minél nagyobb az időtartam, annál nagyobb az abszolút fényesség. Ha pl. egy Cepheida periódusa 40 óra, akkor 250-szer erősebben sugároz, mint a Nap; ha a periódus 10 nap, akkor már 1600-szorta nagyobb a sugárzása. Shapley, amerikai csillagász mutatta ki ennek a törvényszerűségnek általános érvényességét. Ő fedezte fel a távoli csillaghalmazokban és spirális ködökben ilyen Cepheidákat, melyeknek periódusát és látszó fényességét könnyen lehet észlelni fotográfia segítségével. A periódusból ismerjük az abszolút fényességet, mely alatt azt a fényességet értjük, melyet a csillag mutatna, ha pontosan 32,6 fényévnyi távolságban volna tőlünk. (A Nap abszolút fényessége kicsiny, csak ötödrendű csillagnak látszanék ebben a távolságban. A hatodrendű csillagok már a láthatóság határán vannak.) Ezekből az adatokból a távolságot könnyen ki lehet számítani.

Shapley méréseiből kiderült, hogy a tejútrendszer alkotó csillagok óriási kiterjedésű, lapos korongalakú térben vannak szétszórva, melynek átmérője 200.000 fényév, vastagsága 40.000 fényév. A Nap, mint kicsiny csillag, vagy 50.000 fényévnire van e csillagsereg közepétől, mely a Sagittarius csillagképben van. Messze a tejútrendszeren kívül vannak a spirális ködök, mint pl. az ismert Andromeda-köd, mely 900.000 fényévnire van tőlünk. Innét szemlélve a mi tejútrendszerünk látszanék

ilyen spirális ködnek, melyben a Napot nem is lehetne észrevenni.

Sokmillió ilyen spirális köd van a világűrben szétszórva s 150 millió fényévnyi távolságban levő ilyen ködöket is lehetett megmérni. Jelenlegi leghatalmasabb műszerrel a Mount Wilson 254 cm-es átmérőjű teleszkópjával lehetett így messzire hatolni. Ha elkészül az új 500 cm-es teleszkóp, ezzel kétszer ilyen messzire fogunk a térbe hatolni s talán négyszer annyi ködfoltot és csillagot láthatni, mint jelenleg. A világegyetem nagysága megdöbbentő méretekben bontakozik ki előttünk. A csodálatos az, hogy az emberi értelem ilyen mélyen tudott behatolni a mindenség rejtelmeibe. De talán ez a 150 millió fényévnyi távolság is csak töredéke a valódi méreteknek.

A déva-telepi új „Szent Antal” templom javára, a templomépítő-bizottság megbízásából Szabó Dömjén dévai ferences atya egy imakönyvet adott ki. — Az imakönyv

„ÉGI LÁNG”

cimmal jelent meg. 629 oldal. Ara: 150 lei. Mivel ezen imakönyv tiszta jövedelme az említett templom javát szolgálja, Istennek dicsőségét hirdeti és páduai Szent Antal tiszteletének állít emléket az, ki minél hamarabb beszerzi. — Kapható lapunk kiadóhivatalaánál is.

Józseffalváért

*

Még soha nem nyilvánult meg közöttünk ilyen spontán és meghatározó módon az együttérzés, a lelkiismeretesség, a segíteniakarás, mint most, a porigégett bukovinai magyar község üszkös romjai előtt. Egy nép életterejét, élniakarását és felemelkedni tudását példázza ez a nagyszerű erőfeszítés, amely a kisebbségi magyarság pompás erőpróbájának bizonyul. Tervszerű, öntudatos faluépítő munka lett egy-két jószívű ember adakozásából, mert ez a szívósság megindította a lelkeket s a legkisebb magyar is önként, lázas sietséggel és szeretettel siet tűzvészűjtotta bukovinai testvéreink segítségére. Könnyű szöki az ember szemébe, amikor olvassa: a sepsiszentgyörgyi római katolikus elemi iskola első és negyedik osztályának kicsi növendékei százötven leles adományt küldenek Józseffalvának! Ezek az apró emberpalánták, amikor meghallották, hogy gyűjtés indult a józseffalviak részére, zsebpénzüket és uzsonnapénzüket adták össze, hogy ők is adhassanak valamit az otthon nélkül maradt bukovinai testvérkéiknek. De az erdélyi magyar társadalom igen sok tagja szinte erején felül veszi ki részét a munkából és az adakozásból.

Igy Sepsiszentgyörgyön dr. Szalay Mátyás esperesplébánoson kívül, aki lelkes odaadással vette kezébe az egyházközség részéről való önkéntes adakozás megszervezésének levezetését, meg kell emlékeznünk az ottani társadalom néhány kitűnő, lelkes tagjáról: *Boga Kálmánról*, *Bogdán-Rajcs Andorról*, *Martinka Lajosról*, továbbá özevgy *Zágonffy Antalnéről*, akik buzgó segítőitársai voltak Szalay Mátyás esperesplébánosnak. *Csikó Irén* pedig, mint az oltáregylet elnöknője, nagyon szép eredményt mutatott fel a természetbeni adományok összegyűjtésében. De jelentős munkát végzett Sepsiszentgyörgyön *Lestyán Ferenc* római katolikus lelkész és *Csavar Endre*, lapunk ottani megbízottja is. Itt írjuk még meg, hogy *Gall Gyula* Gurahont (Arad-vármegye) 850 leit, *Ambrus Szaniszló* plébános Gyergyóapkás (Csikmegye) 920 leit és dr. *Lestyán Endre* prelátnak-anonok Nagyvárad 1360 leit összeget továbbított nyugtázás végett lapunkhoz. Részletezéseket az alábbiakban adunk:

Július 18-iki lapszámunkban lenyugtázott sepsiszentgyörgyi 11.090 lei gyűjtés részletezése:

Neumann Miksa birtokos	500
Dr. Zentai Ernő ügyvéd	100
Dr. Kabay Gábor ügyvéd	50
Boga Kálmán mérnök	100
Dr. Szalay Mátyás esp. pléb.	100
Szabó Kálmán ügyvéd	50
Gödrö Ferenc tanár	100
Hersényi N.	50
Dr. Kovácsnay Gábor	500
20 éves talák, Mikó Kollégium	150
Dr. Duducz Zoltán főorvos	200
Verebély János kereskedő	50
Sánta József	100
Vikárius Árpád	50
Özv. Andrásy J.	100
Szabó Sándor	100
„Decomtex” Bucureşti	50
Özv. Krausné	40
Felházy és Sántha	50
Nagy Gyula birtokos	100
Gótz Kálmán	100
László Ferenc	100
Losonczy György	10
Bálint Albert	50
N. Sári	10
Martinka János kereskedő	100
Martinka Jenő és családja	200
Szabó Sándorné	50
Májai Margit	200
Sperer Margit tanárnő	100
Csikó Frigyes	100

Csavar Endre László sepsiszentgyörgyi megbízottunk gyűjtése:

Özv. Zágonffy Antalné	500
Dombrády Gyula ny. irod. alig.	200
Zakariás István gyógyszerész	100
Kolcza Gyula kereskedő	300
Jakab Jenő kereskedő	100
Martinka Lajos kereskedő	300
N. N.	100
Téglás Erzsébet kereskedő	20
Teutsch kereskedő	20
Bernáth gyógyszerész	50
„Lajos” kereskedő	50

Fábos Ödön kereskedő	50
Boda Dező szűcs	50
Sztakics János kárpios	50
Lóvyné	10
Taranek	30
Frank	10
Kolcza Lajos kereskedő	40
Szász Károly	150
Graumfeld	20
Neumann Miksa birtokos	500
Dr. Koczka Árpád orvos	300
Dr. Zakariás Kristóf tör. bíró	100
Nagy Gyula birtokos	100
Dr. Daragus András ügyvéd	200
Csikó Irén nyug. tanítónő	200
Lichtblau Ernest	20
Dr. Fuchs László fogorvos	250
Ferenc Mihály közj. jelölt	200
László Béla kereskedő	200
Köntös Ernő fényképész	50
Sztakics Gyula fodrász	20
Dancs Gyula fodrász	40
Miske Lászlóné	100
Vajna Mihályné	100
Dr. Künnle Tivadarné	50
Özv. dr. Rombauer Tivadarné	50
Györgyjakab Miklós v. g. o. t.	100
Gáll Ödön	100
Máthé Dénes nyug. tanár	100
Sepsiszentgyörgyi Római Katolikus Legényegylet	500
Séra István	100
Özv. Kései Lajosné	100
László Károly főgépész	100
Miskolczy Kálmán	200
Schmidt Richard	300
Vajna Ferenc mérnök	1.000
Özv. Mészáros Lászlóné	50
Dombrády József tanuló	50
Dr. Duducz Zoltán főorvos	100
Biró Gyula	100
Lengyel János kereskedő	50
Római Katolikus elemi iskola I. és IV. osztály	150

P. Csávossy Elemér S. J.

a kiváló és tudós jezsuitairó

Tulvilági valóságok és szociális problémák

című könyvében sorra veszi a jelenkor minden ilyen kérdését, a kat. morális szempontjából megvilágítja szükségességüket. Előadja, hogy a pápák szociális enciklikái mit követelnek rájuk vonatkozólag. — A Jelenkor könyve P. Csávossy S. J. e munkája, mely az égető kérdésekben biztos eligazítást ad.

Ara kartonkötésben 123 lel.

A pénzügyadományokon kívül a következő szertartadományok lettek közvetlenül továbbítva:

A sepsiszentgyörgyi Oltáregylet utján a következő adományok gyűlték be Józseffalva részére Klinger szövőgyártól 49.9 méter vászon, Miskolczy Kálmánné 30 méter flanel, vászon és 14 darab fejkendő. Májai Margit: 1 db női téli ruha, posztó alj és kötött bluz, téli bokavédők, keztyűk, leány- és fiu sapka. Kocsis Elek 1 pár új gyerekcipő. Martinka Jenő: 1 uj szveter, Kázás Sándortól: 1 ősz férfi nagy kabát, 1 kis kabát, 1 mellény, 1 női ősz kabát, 1 téli nagy bunda, 1 kisebb bunda, 1 pongyola.

Eddig befolyt adományok: 504.920
Július 20-án a következő adományok érkeztek:

Közeghy József főmérnök, N.-várad 200
Szent Antal nevében, Nagyvárad 120
Római Katolikus Egyház, Ojtoz 250

Összesen: 505.490

Miniszteri határozat a nemzeti ünnepeken tartandó istentiszteletek rendjéről

Bucurestiből jelentik: A kultuszminiszterium sajtó útján való közlés végett megküldte az összes prefekturáknak a hivatalos lap folyó 157. számában július 11-én közölt 1467. számú minisztertanácsi naplót.

A minisztertanács az 1939. év május hó 17-én megtartott ülésén, tekintetbe véve a minisztertanács 1938 október 13-iki 2574. számú és az 1939 február 24-iki 669. számú minisztertanácsi naplót, valamint a kultuszminiszterium általános rendelkezéseit tartalmazó törvény 18. szakaszát, elrendeli:

I. szakasz. Az összes egyháak celebráljanak

TÓTH TIHAMÉR:

ÖSSZEGYÜJTÖTT MŰVEI

22 KÖTETBEN

Dús aranvozásu.

enészvászonkötésben ara 4400J.

A nemrég elhunyt kiváló szónok és ragyogótolu író 25 esztendő munkásságának minden irodalmi értéke együtt van e sorozatban.

A hatalmas mű megrendelhető havi részletfizetésre is. Kézpénz fizetés esetén nagy százalék kedvezmény.

Szent István Társulat kiadása. Beszerezhető kiadóhivatalunk után

istentiszteleteket a nemzeti ünnepek és az uralkodócsalád ünnepeinek alkalmából. Az istentiszteletek órarendjét a megye prefektusa határozza meg.

II. szakasz. Kivéve azokat az eseteket, amikor törvény, vagy különleges szabályzatok, rendelkezések nem határozzák meg a nemzeti ünnepek és az uralkodócsalád ünnepe alkalmával tartott istentiszteleteken való testületi részvételt, az államhatóságok megyei, vagy községi vezetői, valamint a helyőrség legnagyobb egységének parancsnoka vesznek részt a helyi ortodox templomban tartandó istentiszteleten. Ha valamely helységben görög katolikus templom is van, az államhatóság megyei, vagy községi vezetőinek a helyettesei, valamint a helyőrség legnagyobb katonai egységének helyettes parancsnoka vesznek részt az itt tartandó istentiszteleteken. A más egyházak templomaiban és imaházaiban a megyei, vagy községi hatóságok vezetőinek kiküldöttjei jelennek meg. A lehetőség szerint ezek a kiküldöttjeik az istentiszteletet tartó egyházakhoz tartoznak.

III. szakasz. Ha az ünnepegeken katonai egység is részt vesz, ez az ortodox templomban tartandó istentiszteleten kell hogy megjelenjen. A katonai egység részt kell hogy vegyen a görög katolikus egyház balázsfalvai, kolozsvári, nagyvárad, lugosi és nagybányai püspöki katedrálisban tartandó istentiszteletén. A katonai előképzősök egyházaik templomaiban vagy imaházaiban tartandó istentiszteleten vesznek részt.

IV. szakasz. Az állami, vagy felekezeti iskolák növendékei szintén az egyházaik templomaiban, vagy imaházaiban tartandó istentiszteleten vesznek részt.

V. szakasz. A rendelkezések végrehajtására a kultuszminiszter, a belügyminiszter, a nemzetvédelmi miniszter, a légügyi és tengerészetiügyi miniszter és a nemzetnevelésügyi miniszter illetékesek.

VI. szakasz. Az előbbi minisztertanácsi napló rendelkezései érvénytelenek.

Az itt közölt minisztertanácsi naplót Armand Calinescu miniszterelnök, valamint Zigre, Cornateanu, Marinescu tábornok, Ghelmegeanu, Iamandi, P. Andrei, Teodorescu tábornok és Victor Slavescu miniszterek írták alá.

Mint ismeretes, július hó 14-én, a francia forradalom százötvenéves évfordulóját az idén még nagyobb fényvel ülték meg Párizsban, ahol a tribünön megjelent Hore Belisha angol hadügy-miniszter, aki Bonnet francia külügyminiszter társaságában nézte végig a Champs-Elysées-en tartott díszfelvonulást.

Nagy fényvel ülték meg a repülők ünnepét

Bucurestiből jelentik: Csütörtökön délelőtt ünnepelték a fővárosban a repülők ünnepét. Az ünnepségen megjelent Őfelsége, II. Károly király, Calinescu miniszterelnök, a kormányának a fővárosban tartózkodó tagjai, valamint a román repülők és tengerészek parancsnokai.

Az ünnepélyen Paul Teodorescu tábornok mondott nagy beszédet a repülés nagy jelentőségéről.

A tábornok beszéde után Őfelsége szemlét tartott a felvonuló repülők és tengerészek felett.

Belesodort a Bégába az uszályhajó vontatókötele lovaival együtt egy szekert. Temesvár. Saját tud. Súlyos szerencsétlenség történt a városból nem messze a Béga partján Filáman Viktor fuvaros a város egyik tanyájára vizet hordott szekerekkel. Rövid időre őrizetlenül hagyta szekert és lovait a Béga mellett. Eppen akkor haladt arra az egyik gabonával megrakott uszályhajó, amelyet a parton haladó lovakkal vontattak a folyón lefelé. A lovakat hajtó fiatal fiú nem vette észre a parton álló szekert és nem állította meg a lovakat. A kifeszített vontatókötelet beleakadt a szekerbe és azt a lovakkal együtt nagy erővel a folyóba sodorta. Mire a városi kocsis vizsgálta a székert, az lovak a Béga vizében veszttek.

A POSTAHIVATALOK ÚJ HIVATALOS ÓRÁI. Kolozsvár. Saját tud. A postavezérgazgatóság rendeletet adott ki, amellyel módosította a postahivatalok eddigi hivatalos óráit. A rendelet szerint Arad, Brassó, Gyulafehérvár, Kolozsvár, Marosvásárhely, Nagyvárad, Nagyszombat, Szatmár, Temesvár és Zilah valamint az ország többi hasonló nagyobb városainak főpostáin a hivatalos órák megszaktítás nélkül reggel 8-tól este 9 óráig tartanak. Este 9 órától éjjel 12 óráig a főpostáknál ügyeletes szolgálat van. A fenti városokban lévő kerületi postahivataloknál ugyancsak reggel 8 órától este 9 óráig megszaktítás nélkül van hivatalos óra, de 9 óra után már nem tartanak ügyeletes szolgálatot. Hasonló módon a fentebb fel nem sorolt vidéki városokban is reggel 8 órától este 9 óráig tart a hivatalos óra. A falvakon nyáron reggel 8—12-ig délután 3—7 órák között, télen reggel 8—12 és délután 2—6-ig tartanak hivatalos órákat. A rendelet július 15-vel már életbe is lépett.

Tíz méteres mélységbe zuhant a kaláni gyár vasércel telt iparvonatja. Déva. Saját tud. Könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt a kaláni vasgyárban. A vasércet szállító iparvasút számára új sineket raktak le. Amikor a vasércel megrakott iparvasúti kocsik az új vágányra értek, egyszerre a simpát széjjelcsúszott és a következő pillanatban a szerelvény mozdonya és két vasércel telt kocsik a töltés mellett levő tíz méteres mélységbe zuhant. A mozdony vezetőjének és az iparvasút személynének az utolsó pillanatban sikerült kiugrani és így megmenekültek a biztos haláltól. A lezuhant szerelvény teljesen összetört. Szigorú vizsgálat indult a felelősség megállapítására.

A kassai dóm elrablott műkincsei dolgában növekszik a bonyodalom

Ugyanezeket a műkincseket a cseh hadsereg már a Kassából való kivonulásakor az elszállítandó tárgyak jegyzékébe foglalta

Kassáról jelentik: A kassai dóm vagyontéren műkincseinek elrablása körül még egyre bonyolódik a szálak s miután a rendőrség a nyomozás érdekében részletes felvilágosítást még nem ad, a sajtó csak egyes nyilvánosságra került részletek közlésére van utalva. Ujabb hírek szerint a rendőrség bizalmas úton értesülést szerzett, hogy Kassaujfalun két férfi szlovák nyelven arról beszélgetett, hogy súlyos dolgot követtek el. A bizalmas közlés alapján detektívek mentek ki Kassaujfaluba, az egyik személyt elfogták és előállították a rendőrségre. Kihallgatása során elmondotta, hogy egy Kassához közel fekvő faluban megbízást kaptak, hogy egy börtönt csempésszenek át a határon. Ötödmagával végre is hajtották a megbízást, a börtönt átcsépezték a határon és egy, a határhoz közel fekvő faluban — a megbízás értelmében — elhelyezték a községi bíró ablakában. Arról állítólag nincs tudomásuk, hogy a börtönt mit tartalmazott. A detektívek a titkos megbízót és az elfogott férfi bűntársait már nem találták a megjelölt helyen.

A rendőrség egyelőre nem tudja megállapítani, hogy a börtöndben valóban a kassai műkincsek, vagy azok egyrésze volt-e.

A hivatalos szemle során a templomból el nem rabolt műkincseken karcolást találtak. Valószínű, hogy a kincsek elrablói az otthagytott értéktárgyakat is megszemlélték és azt vizsgálták, hogy azok aranyak-e.

Szerdán a kassai rendőrségen egy helybéli lakos bejelentette, hogy még a visszacsatolási időkben a cseh hadtestparancsnokságon járt és ott látott egy jegyzéket azokról a műkincsekről, amelyeket a város kiürítése esetén a dómból előzetesen el kellett volna szállítani. A felsorolt műkincsek azonosak azokkal, amelyeket a dómból most elraboltak. Ez a közlés új irányba tereli a nyomozást és megerősíti azt a föltevést, hogy a kegyesek különös becsben állottak bizonyos körök előtt.

A Magyar Újság szerint szó van arról, hogy két detektívfelügyelő Abbáziába utazik, hogy megkérdezze Tost prelátust, mit tud a kincsekkel kapcsolatban.

Százötvenéves a Föld legészakibb fekvésű városa

Hammerfest, ahol három hónapig nincs napsütés

Míg Európában a kánikulai hőség tikasztja az embereket s világhírességek szirtjei között vergődik a béke, — messze, fent Északon csöndes jubileumot ült egy csöndes, különös kis város, aminek még a nevét se sokan ismerik, hiszen se diplomáciai csaták, se flottabázisok, se más események és aktualitások révén nem jutott a világhíresség központjába. Hainan szigete messzebb van Középeurópától, mint a norvég Hammerfest, mégis, többet tudnak róla. De hát Norvégia mindig megőrizte a semlegességét, a maga békéjét s *Ibsen*, *Bjornson*, *Kieland* s újabban *Sigrid Undset* irodalmi művein kívül nem is sokat tudnak Norvégiáról. Rend van ott és békesség, meg vannak elégedve magukkal a norvégok, s nem is nagyon igyekeznek a mai politikai eseményekbe bekapcsolódni.

Most mégis írni kell erről a kis norvég városról, Hammerfestről. Most mult 150 éve, hogy norvég halászok letelepedtek azokon a távoli partokon s megvetették a mai élénk forgalom, luktető életü kereskedelmi város alapjait.

Hammerfest arról is híres, hogy a föld legészakibb fekvésű városa. Finnmark norvég kerü-

let székhelye ma, a Tromsø tartományban, amely norvég legendákról híres. Hammerfest Kvalø sziget nyugati partján fekszik, az északi szélesség 70 foka és 40 perce aiat, tehát olyan területen, ahol közel három hónapig nem süt a nap és november 18-tól január 23-ig tart a téli sötétség időszaka, a napsütés pedig május 23-tól július 29-ig s ezekben az időkben egyfolytában éjszaka, illetve napvilág van, heteken át.

A lakosság zöme halász, de jó kereseti lehetőségek között élnek a bőr- és tollkereskedők is. Nagyon fontos a halászati központtá fejlődött s az aránylag gyér lakosságú Finnmark központjának tekinthető. Halzsíró/vasztója is élénk tevékenységet fejt ki.

A szép fekvésű városka nevezetessége még az a gránit emlékmű, amely azt jelzi, hogy 1816—19-ben ott ért véget Struve Frigyes, a világhírű orosz csillagász és természettudós által vezetett fokmérés.

Hammerfest városka fennállásának 150 éves évfordulóját csendben ünnepelték meg, s a nyári, napsütéses időszakot használták föl erre.

Hammerfest

Aszfalt kísértet az Averescu utcán

Irtó: Kőszeghy József

Nagyvárad, július hó.

Váradon az Averescu utcán 1936-ban sikerült az aszfalt kocsiútburkolatot eltemetni. Hosszú viták után az akkori városi tanács, nagyon bölcsen, körösköburkolatot készített az utcánkra. Alig néhány napja, hogy ez a bitumenszagú halott megint feltámadt s miután a Rimanóczy meg a Saguna utcákból kiverték, mindenáron vissza akar térni régi szerepméhez, az Averescu utcához.

A sebbel-lobbal megtartott hozzájárulási tárgyalás előtt kissé drasztikusan jellemeztem ezt a terv szellemi értékét. Mindazt fenntartom és indokolom is.

1. Az Averescu utcát 1936-ban látta el a város új körösköburkolattal, legalább 150.000 lei költségen. — Nem engedhető meg, hogy már a harmadik évben aszfalt burkolatot kapjon egy olyan utca, mely alig 15—20 éve bujt ki a föld porából.

2. Az írásos kérvényben, akik az utcát minden áron aszfaltolni akarják, azt mondják, hogy az utca teljesen ki van építve (complect edificata), holott az első utca elágazásáig az összes telekhomlokzatoknak csak 31.5 százaléka van beépítve, 68.5 százalék pusztá kerítésekből áll. Az egész utca összes homlokzatából 43.6 százaléknál még üres; így hát az egész utcán csak 56.4 százaléknál hosszban állanak házak. A katonai kórház 120 méteres telkén senki sem tudja, hogy mi lesz. Az még fel sincs osztva, sőt az utcának azon az oldalán még végleges gyalog járda sincs. Tessék csak elképzelni, hogy hány helyen fogják itt még árkokkal keresztben felválni az utca testét, víz és csatorna csatlakozások céljaira. Az ilyen primitív utcán végleges kocsiútburkolatot készíteni a műszaki előrelátás teljes hiányára vall. Majd három évvel azután, amikor az utolsó csatorna árkot is lefedték, lesz itt az ideje, hogy nyugodt lélekkel lehessék a végleges aszfalt burkolatot. Érténem, ha a katonai kórház előtt a Duca utcán, aszfaltolnák le az úttestet, ott csakugyan nagy szükség volna erre; de a kórház faránál? Műszaki perverzitás. — Kérdem tisztelettel, ki képviseli a városházán a városépítés nemese tudományát?

De most lássuk a Deus ex machinát: miért sürgős ez a munka? Van a városnak a Bitumen céggel egy szerződése, mely szerint a város aszfaltkocsiútjait, 59.061 négyzetméter területen, évi 1.426.000 lei átalány összegért a cég karban tartja, azzal a különös kötelezettséggel, hogy a régi burkolatból évenként 3500 négyzetméter felett teljesen megújítja a cég az aszfalt lepedőt. Szellemes előírás volna ez, mert így 20 év alatt az aszfalt burkolat ki volna cserélhető. A jó ég tudja mi az oka, hogy már a második évben nem találak helyet annak a 3500 négyzetméter új felületnek. Akkor a Bratianu utcát aszfaltolták le, úgy emlékszem 25—30 százalékos hozzájárulást követelvé a háztulajdonosoktól. A következő évben az Aurel Lázár utca, majd a Parcul Traian kapott aszfalt burkolatot. Természetesen, itt senki sem panaszkodott, mert a tulajdonosok itt semmiféle hozzájárulást sem fizettek. Az idén a Rimanóczy, majd a Saguna utcáknak kínálták fel az aszfalt maradékot, csekély 50 százalékos hozzájárulást követeltek a háztulajdonosoktól. Ezek az utcák a mai szörnyű nehéz időkben visszautasították ezt a drága ajándékot. A gutgesinnit Averescu utca néhány lakója szükségesnek látta, hogy Potemkin kuliszszák mögül kérvényezze az 1936-ban elvesztett parafesomot. Hát kérem, ha nekünk is ingyen adja a város ezt az aszfaltot, bár mi nem kérjük, mert nagyon sok előkelőbb utcája van a városnak, nem haragszunk meg érte; de akkor is kikötjük, hogy az előreláthatóan fenyegető sok fenntartási munka költségeit legalább 20 évig a város legyen köteles vállalni. Ha azonban a város a legesekélyebb hozzájárulást is követelné tőlünk, abban az esetben ellenezzük a munka végrehajtását, mert nem időszerű, ellenezzük a munka tervét, mert drága és nem kellően szakzerű és követeljük, hogy ha kisebbségben maradnánk, a munkát egy racionális terv és szabályszerű versenytárgyalás útján biztosítsák. Csak eképpen lehet elosztatni azt a kellemetlen érzést, hogy a város a kimaradt aszfaltbóljárt a nyakunkba akarja varrni, még pedig drágán.

Természetesen gondolkozó fejjel mindenki

kérdezi, miért nem tartja be a város az aszfaltfenntartási szerződés határozatait? Vagy kell az a 3500 négyzetméteres megújítás, vagy nem. Ha kell, akkor a szerződést rosszul hajtják végre, ha nem kell, akkor a szerződés rossz. A fenntartó aszfalt cégnek elsőrendű érdeke volna, hogy évenként 3500 négyzetméter felett az aszfalt megújuljon. Miért mond le az aszfalt-cég ezekről a természetes előnyökről és miért nem tiltakozik? Nyilván azért, mert ezekkel a kényszerű kirándulásokkal az aszfalttól még szűz utcákon, jobb üzletet csinál. — Isten neki fakeszt, nem irigyeljük ezt tőle. — Mindaddig, amíg a hozzájárulással a mi zsebünket ez az ügy nem érinti. Mert, ha a Bitumennek ez az üzlet jó, akkor az az aszfalt drága. S ha már minden áron le kellene nyelni a békát, akkor az előbb brekegje végig a versenytárgyalást. Mert ellenkező esetben ezzel a trüffel, ha még 10—15 évig eltartana ez a szerződés, Nagyvárad városát a Bitumen-cég az ő maradvány aszfaltjával teljesen ki fogja burkolni, egy álmagópólium örve alatt.

Hol ütköznek össze a vállalkozás és a háztulajdonos érdekei. A vállalkozó magas árat akar, a hozzájáruló alacsony árat. Alacsony árat csak a szabad versenyben lehet elérni. Ezért nem szabad előlri kizárólagosan szintetikus döngölt aszfaltot. Először, mert ez a legdrágább, másodsor, mert ez szabadalom, tehát kizárja a szabad versenyt. Sokkal olcsóbb és itt sokkal jobb az Európászerte elismert Hartguss öntött és hengerelt aszfalt, melynek szerződéses ára 260 lei, míg ugyanott a komprimált aszfalt ára 390 lei. A mérnöki hivatal költségvetése, melynek alapján a hozzájárulást kivettették, ezt az árat 300 leire teszi. Ha a szabad versenyben a Hartguss aszfalttal csak 80 leit fogunk megtakarítani négyzetméterenként, akkor ez az előiránnyal szemben 2358 négyzetméter fe-

lett 188.640 leit jelent, vagyis az utcahomlokzatok folyóméterenként 281 leit, lévén az érdekelt frontvonal 670 m. hosszú. Ez a kis különbözet 80 méter hosszú frontvonalon 22.480 lei költségkülönbözetet jelent, melynek bizonyos százalékát a háztulajdonos viseli a terv szerint.

Azt mondják, hogy ama 3500 négyzetméter aszfalt-megújítás számára az 59.061 négyzetméter összterületből nem találnak helyet. Ha a vállalat nagyszerűen javít, akkor persze nincs hely. De tavasszal mindig ki lehetett volna jelölni egy szakaszt, ha az a megújítási szándék komoly. Am ha csakugyan felesleges volna az a megújítás, miért nem vonja le a város az aszfalt-cég évi átalányából a megújításért esedékes tételt? A szerződés módot adna a sima lebonyolításra, mert a szerződésben 13.10 leit számol fel a vállalat a szerződés módjától. A város az átalány árból 773.699 lei esik a fenntartásra, a többi, vagyis 751.960 lei a megújítási költségekre esik. A 3500 négyzetméter új aszfalt lepedő négyzetméterére tehát 214 lei jut. Nagyon természetes, hogy az aszfalt-cég, ha neki a város 300 leit fizet az aszfaltért 214 helyett, a 3500 négyzetméter után 86 lei különbözettel mintegy 300.000 leivel többet keres. Így hát nincs is semmi oka arra, hogy az eredeti szerződés respektálását követelje.

Még valamit. A mérnöki hivatal szerint, mert ő komprimált akar, az aszfaltot csak nagy melegben lehet csinálni: Nem áll. Hartguss aszfaltot akármikor csinálhat, ha száraz az idő. Fentiekből már látszik, hogy kinek jó a szintetikus aszfalt. A hozzájáruló közönségnek soha és semmiesetre sem. A közmunkák költségvetését pedig úgy kell csinálni, hogy az a közönség érdekeit szolgálja. A zsidó közmondás szerint: Ha a lány elmegy a rabbihoz, akkor a lány az egy lány és a rabbi az egy rabbi. De ha a rabbi megy el a lányhoz, akkor a rabbi nem egy rabbi és az a lány nem egy lány. Ha a hivatal csinál egy költségvetést, mely a közönség érdekeit védi, akkor az a költségvetés egy jó költségvetés, s a hivatal egy jó hivatal. De ha a költségvetés nem védi meg a közönség érdekeit, akkor az már nem jó költségvetés, és a hivatal sem egy jó hivatal. Tehát: le a szintetikus szabadalommal, éljen a szabad versenyben is érvényesülő, olcsó, de jó Hartguss! Ott, ahol szívesen látják.

Az icoanai négyes ikrek

A babonás falubeliek „átoknak” tartják a ritka szülést. segélyt kapnak az egészségügyi minisztériumtól a földhözragadt szegény szülők

Bucurestiből írják: A kanadai ikrek hamar világhírré tettek szert. Ma már újszólván minden lépésükről beszámolnak az újságok és aligha léteznek újságolvasó, aki még ne vett volna tudomást az ötös ikrek létezéséről.

— Amerika után rögtön mi következünk, — mondotta büszkén az újságírók előtt Radulescu Iorgu, oltvármegyei, Icoana községbeli lakos, akinek felesége négy egészséges gyermeknek adott életet. Nagy kérdés természetesen, hogy a négyes ikrek életben maradnak-e? Általános vélemény szerint abban az esetben, ha megfelelő módon segélyezik a földhözragadt szegény szülőket, akkor a négyes ikrek életben maradnak.

A bucuresti újságíró, aki ellátogatott a világ zajától távol eső községbe, elsősorban is azt jegyzi fel, hogy Radulescu Iorgu házát nem nehéz megtalálni. Csoportokba verődve csaknem az egész falu lakossága ott állott a ház előtt s a szokatlan nagy eseményt tárgyalta, amely egyszerre a falu felé irányította az érdeklődést. Egyszerű kis házból, egy szobában laknak a boldog szülők. Az anya a szülés után a harmadik napon már felkelt a gyerekekágyból, mert a háztartás nem tudta tovább nélkülözni a két keze munkáját.

Egymás mellett fekszenek kiesiny pólyákban az ikrek: Petrica, Elena, Ioana és Márta. Egyelőre csodálatos testvéri együttérzés uralkodik közöttük, ha az egyik rágyújt a sírásra, a többiek azonnal támogatják ebben az igyekezetében. Ilyenkor kettőt az anya, kettőt pedig az apa vesz a karjába és ringatják őket, amíg el nem szunnyadnak.

A faluban minden szülés nagy eseménynek számít, tehát amikor a bábaasszony megjelent Radulescuék házában, akkor már a kíváncsiak is ellepték az udvart. Amikor a férj meghallotta a

gyermekszírást, be akart menni feleségéhez, de a bábaasszony visszatartotta azzal, hogy ikrek várhatóak. Amikor az első két gyermek megszületett, a falusiak együtt örvendeztek a boldog apával, amikor azonban meghallották, hogy harmadik gyermek is világra jött, akkor a babonás nép már „átokról” kezdett süttogni, amely a Radulescu-családot sújtja. Amikor a negyedik gyermek születéséről is tudomást szereztek, akkor egyszerűen futva menekültek a házból. A falu véleménye egyébként még ma sem változott meg. Nem büszkék arra, hogy falujuk nevét a négyes ikrek születésével kapcsolatban olyanok is emlegetik, akik azelőtt nem is tudtak létezéséről, hanem még mindig átoknak tartják a ritka szülést.

A körösvos, amikor a ritka esetről értesült, jelentést tett az egészségügyi minisztériumban, ahonnan nyomban segélyt utaltat ki a szülőknek, hogy gyermekeiket elláthassák. Pitestiből egy asszony levelet írt a gazdának és egyik kislányának a nevét kérte azzal, hogy ennek a nevében az osztályorsjátékon játszik.

Huonder-Várkonyi:

A Mester lábainál

- I. A munka napjai Füzve 115-vel
- II. A szenvedések éjjele " 114 "
- III. A megdicsőülés reggele " 162 "

A legjobb iskola a Mester lábainál ülni, mert — ott alakul ki a legeszebb embertípus: a Krisztus-típus. Rövid, mesteri elmélkedések papok és mélyebb lelkiéletre törekvő világiak számára.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belládon: Egész évre 900, félfévre 450
negyedévre 225, egy óra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félfévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza.

Ezüstlakodalmát ünnepelte Xantus János, a kolozsvári Marianum igazgatója. Saját tud. Beneséges családi ünnepet ült tegnap dr. Xantus János, a Marianum népszerű igazgatója és felesége, Paull Aranka, az intézet tanárnője. Házasságkötésük és boldog családi életük 25 éves évfordulóját ünnepelték. Ez alkalomból délelőtt a Marianum kápolnájában szentmise volt, amelyet dr. Boga Alajos kanonok, egyházmegyei előadó celebrált és amelynek keretében üdvözölte a jubiláló házaspárt, akik nemcsak Erdély kulturális, hanem társadalmi életében is fontos szerepet játszanak és értékes tevékenységükkel általános tiszteletet, közmegebecsülést vívtak ki. A Xantus házaspárt ezüstlakodalmá alkalmából a rokonok, tisztelők és jóbarátok tömege kereste fel őszinte ezerekenkívánataikkal.

A JULIUSI NYUGDÍJFIZETÉSEK SORRENDJE NAGYVÁRADON. A júliusi nyugdíj-fizetések a jövő héten kezdődnek meg. Ezzel kapcsolatban Haiduc Stefan, a nyugdíjigazgató főnöke hivatalosan közölte az esedékes nyugdíjak kifizetésének sorrendjét. Az első fizetési napon azoknak a nyugdíjait folyósítják, akiknek nyugdíjkönyvecskéjének sorszáma 1-1000. Második nap 1001-2000 sorszámú nyugdíj könyvecskéik és a harmadik napon a 2001-en felüli nyugdíj-könyvekre kerül sor. A nyugdíjigazgató vezetője felkéri mindazokat a nyugdíjasokat, akik nyugdíj-könyveiket számfeladás céljából még eddig be nem adták, a hét végéig jelentkezzenek szabályszerűen kiállított és olvashatóan aláírt könyvecskéikkel az ügyosztálynál.

LEGÚJABB STATISZTIKA A MAGYAR FŐVÁROS LAKOSSÁGÁRÓL. Budapestről jelentik: A fővárosi statisztikai hivatal közlése szerint 1939 közepén Budapestnek egymillió százezer lakosa van.

Meghalt Máthé József aranymisés nyug. plébános. Súlyos gyászba van a kolozsdobokai eszteresi kerület papegának: Máthé József aranymisés nyug. plébános, életének nyolcvanharmadik és áldozópapságának 60-ik évében meghalt. Az elhunytat szerdán délután nagy részvét mellettel helyezték nyugalomra a köztemető nagy kápolnájából.

BELEROHANT EGY TEHERVONATBA A BUDAPEST-PRÁGAI GYORS. Érsekújvárról jelentik: Szerdán este 10 órakor az udvardi állomáson a budapest-prágai gyorsvonatot baleset érte. A gyorsvonat utját egy tehervonat keresztelte, s a gyorsvonat valóságos leborotválta a tehervonat mozdonyának elejét. A gyors néhány utasa — köztük Turcsányi Imre országgyűlési képviselő — megebesült. A tehervonat mozdonyvezetője könnyebb sérülést szenvedett.

A Tsingtauban élő fehér-orosz textilmunkások nagy tüntető felvonulást rendeztek az angolok ellen. Ez a kép az ottani demonstrációról készült.

Zürichi zárlat. Párizs 11.74 ötnyolcad, London 20.76, Newyork 443.31, Brüsszel 75.32 fél, Milánó 23.32, Amszterdam 237.70, Berlin 178, Prága 15.12 fél, Varsó 83.50, Belgrád 10, Bucuresti 325.

ELSÜLLYEDT A FRANCIA HADIFLOTTA EGYIK ÚJ TEHERHAJÓJA. Párizsból jelentik: A bretagnei partvidéken, Lorient kikötőben elsüllyedt a francia hadiflotta egyik új teherhajója. A hajó most készült el és szerdán tartották az első komoly megterhelési próbát. Hibás építés folytán a hajó nem bírta el az előírt megterhelést és olyan gyorsan süllyedt el, hogy csak a fedélzeten tartózkodott matrózoknak és munkásoknak volt idejük arra, hogy a vízbe ugráljanak és partra usszanak. A hajó belsejében foglalatokodó matrózok és munkások a hajóval együtt elmerültek. A haditengerészeti parancsnokság közlése szerint csak három ember tartózkodott a hajó fenekén. Ezek valamennyien a vízbe fulltak.

A CÉHEK OLCSÓ TŰZIFA BESZERZÉSI AKCIÓJA. Nagyváradon a vas- és fémipari céhközpont igazgatótanácsa a tagok olcsó tűzifa-ellátását folyó hó 12-én tartott gyűlésen elhatározta. Az igazgatótanács felszólít minden iparost, hogy szükségletét 5 napon belül jelentse be. Tekintettel arra, hogy a fát közvetlen a termelőtől szerzik be, a napiárnál lényegesen olcsóbban tudja a tagok rendelkezésére bocsátani. E kedvezményes tűzifára nemcsak a vas- és fémiparos szakmába tartozók tarthatnak igényt, mivel a többi céhek is csatlakozni fognak az akcióhoz. Előjegyzéseket felvesz a céhközpont irodája a Str. Alexandri 13. szám alatt, ahol további információ is nyerhető. Az igazgatótanács.

Kisiparosok maguknak kérik a városi munkálatokat. Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradai kisiparosok szerdán küldöttségileg felkeresték Chirila Augustin polgármestert és arra kérték, hogy a város épületeinél, valamint a város által fenntartott középületeknél előforduló építkezéseket, javításokat a jövőben ne a nagyvállalatoknak, hanem a kisiparosoknak adják ki. Az iparos küldöttség tagjai kifejtették, hogy ezzel a város nemcsak a munkanélküli kisiparosokon segít, hanem kiadása is csökken, mert a kisiparosok a munkát olcsóbban végzik el. A polgármester megígérte a küldöttség tagjainak, hogy kérésüket adott esetben figyelembe fogja venni.

KATASZTRÓFA FENYEGEZTI EGY SZÉN-BÁNYATELEP EZERKÉTSZÁZ MUNKÁSAT. Liegeből jelentik: A limburgi széntelepen tűz ütött ki és azt a vezetékét, mely a széntelep központját a villamos transzformátorral összekötötte, a tűzvész teljes hosszában elpusztította. Miután így a széntelep villamos energia nélkül maradt, ezerkétszáz munkás bennrekedt a bányában. Ujabb hírek szerint a tárnában fogyni kezd a levegő. A mentési munkálatokat teljes erővel megindultak. Ujabb jelentések szerint: Az elpusztult villanyvezeték sikeresen kicserélni és a bányászokat még élve fülhőzták az aknából.

Halálozás. Timár Julianna 35 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése a velencei temetőben volt. — Franyó Ilonka 21 éves korában meghalt. Temetése július 19-én volt. — Tataru Valér törzsermester 44 éves korában meghalt. Temetése július 21-én volt. (Caritas.)

Gálffy László S. J.

Isteni életünk

A kereszténység programjának lényege az, hogy az Isten fiává tegye az embert. E program alapvetését, következményeit s követelményeit dolgozta fel Gálffy páternek ez a nagyszerű könyve.

Szent István Társulat kiadása.

Ára 172 lei és 10 lei portó.

Huszonöt éves házassági évforduló. Nagyvárad. Saját tud. Schlésinger Nándor és felesége született Vékony Irma, a váradvelencei Schlésinger-cukrászda népszerű tulajdonosa most ünnepelték házasságuk 25 éves évfordulóját. A jubiláló házaspárt, akik hosszú évtizedek óta példaadó karitatív munkát is fejtenek ki és önzetlen támogatói a környék szegényeinek — most tömegesen keresték fel őszinte jókívánságaikkal. A velencei zárdában Fedorék László eszterházi-kész adta az egyház áldását az ünneplő házaspárra.

BESZAKADT AZ UTTEST NAGYVÁRAD FŐUTCAJÁN. Saját tud. Szerdán a késő délutáni órákban a főutcai járókelők meglepődve vették észre, hogy a Pénzügyigazgatóság és az olasz plébánia templom közötti utcakaszon a villamosimpár között az uttest egyszerre beszakadt. Szerencsére a beomlás pillanatában egy jármű sem haladt át azon a helyen és a hatalmas, mintegy öt méter mélységű gödör nem okozott semmi különösebb bajt. Az esetről azonnal értesítették a városi mérnöki hivatalt. Valószínű, hogy a hibás csatornaépítés miatt történt a beomlás. A villamosközlekedést egyelőre átszállással bonyolítják le, mert félt, hogy a megrongálódott uttest nem bírja meg a villamosok súlyát.

Elkobozzák a kerékpárt, ha a tulajdonos elmulasztotta a szemlén való jelentkezést. Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradai rendőrség közgazgatási osztálya közli, hogy mindazok ellen a kerékpártulajdonosok ellen szigorú eljárás indul, akik nem vettek részt a kötelező évi szemlén. Azok, akik elmaradásukat elfogadható okkal indokolják, a hivatalos órák alatt még mindig jelentkezhetnek kerékpárjukkal. A szemlén meg nem jelentektől elkobozzák forgalmi engedélyüket és kerékpárjukat.

Kibővített a G. H. Sz. marosvásárhelyi „Transilvania” Tejfeldolgozó Telepét. Kolozsvár. Saját tud. Mint ismeretes, a Gazdasági és Hitel- és Szövetkezetek Szövetsége első tejfeldolgozó telepét Marosvásárhelyen építette fel három évvel ezelőtt a marosmegyei tejszövetkezetek termékeinek feldolgozására. A telep üzemét annakidején 15.000 liter tej feldolgozására állították be, az utóbbi évek során azonban ez a kapacitás elégtelennek bizonyult, egyrészt a tejszövetkezetek számának rohamos fejlődése, másrészt meg a tejszövetkezetek által megvalósított intenzívebb tejgazdálkodás folytán. A telep körzetébe tartozó szövetkezetek tejtermelése ma már csaknem megkétszereződött és ezért a telep üzemi berendezését 25-30 ezer liter tej feldolgozására kell kibővíteni. A kibővítési munkálatok nemrégiben vették kezdetüket és a nyár végéig befejezést is nyernek. A kibővítéssel kapcsolatban a vajüzem mellett turó, sajt, pasztörözött tej és kazein előállítására is berendezkedik a telep. Itt említjük meg, hogy a G. H. Sz. marosvásárhelyi és eszékykeresztúri telepei egy nagy vajexportra kötötték megállapodást egy palesztinai importcéggel.

ÉLETBELEP-E ÖSSZEL AZ ETNIKAI ARÁNYSZÁM? Bucurestiből jelentik: A labdarúgó egyesületek kéri az etnikai arányszám életbeléptetésének elhalasztását, mert sok egyesület nem tudna eleget tenni már most annak az előírásnak, hogy a most következő labdarúgó évben az egyesületi bajnoki csapatokban hat román és csak öt kisebbségi játékos játszhasson. Az egyesületek most közös lépésre készülnek és emlékiratban kéri, hogy legalább egy évvel halasszák el ezt az előírást. A „Curentul” ezzel kapcsolatban azt írja, hogy a 6:5-ös arányt az érdekelt csapatok minden közbenjárása ellenére már a következő labdarúgó évadban bevezetik.

Szolgálatos gyógyszerárak Nagyváradon:

Pénteken a következő nagyváradai gyógyszerárak tartanak szolgálatot:
Korona, Str. Ciorgariu No. 1, Telefon 13-76.
Szent István, Str. General Holban.
Aranysas, Piaja Unirii No. 6, Telefon 25-74.
Orangyal, Str. Alexandri.
Oroszlán, Piata Mihaj Viteazul 14. Telefon 23-35.

Kolozsvár és Kolozsmegye a statisztikai hivatal hivatalos lapjának tükrében

19,852,225 lakosa van Romániának. — Kolozsvár lakóinak száma meghaladja a százezret

Kolozsvár. Saját tud. Az országos statisztikai hivatal hivatalos közlönyének legutóbbi száma foglalkozik Kolozsvár városának január havi népmozgalmi adataival.

A statisztikai közlöny megállapításai szerint Kolozsvárnak 1939 január elsején 100.272 lakosa volt. Január hó folyamán a népmozgalmi adatok így alakultak: született 173, meghalt 145, a természetes szaporulat tehát 28 lélek. Házasságot kötött 60 pár, elvált 5. Halva született 8 gyermek és egy éven aluli gyermekek közül 20 halt meg. Nemzetiségi megoszlás szerint a 173 újszülött közül 75 román, 61 magyar, 2 német, 31 zsidó, 4 más nemzetiségű volt. A 145 haláleset közül 64 román, 50 magyar, 6 német, 20 zsidó és 5 más nemzetiségű.

Kolozs megyében, Kolozsvár kivételével 732 születés történt az év első hónapjában, 502 román, 173 magyar, 2 német, 22 más nemzetiségű. Meghalt 548 ember: 371 román, 125 magyar, 6 német, 24 zsidó, 22 más nemzetiségű.

A statisztikai közlöny megállapításai szerint Románia lakóinak száma január elsején 19,852,070 lélek volt. Született az év első hónapjában 42,996 gyermek, meghalt 32,711 lélek, a természetes szaporulat 10,225 lélek. Házasságot kötött 37,173, elvált 924 pár. A törvénytelen születések száma 4236, halva született 1235 gyermek.

A magas kincstári átirási illeték megcsökkentette az ingatlanforgalmat

Pár hónap óta új kivétési rendszer alapján állapítják meg a pénzügyigazgatóságok az egyes ingatlan vételkor után járó kincstári átirási díjat. Az új rendszer szerint függetlenül a szerződésben kitüntetett vételártól a kincstár olyképpen állapítja meg a pénzügyigazgatóságok az egyes lakások után a kincstár által megállapított lakások bérértékének végösszegét tizenötöt megegyező és ez után kell nyolc százalékot fizetni. Az előtt azonban csupán tizzel szorozták volt a lakások bérértékét és az így kijött összegből még lehetett vonni egyötöd rész karbantartási összeget és a fennmaradó összeg után 7 százalékos volt az illeték.

Dr Lengyel Zsigmond és dr Váradi Ödön emlékiratban példával illusztrálják, hogy az újban életbeléptetett kiszámítási mód csaknem husz százalékra emeli a kivetendő illetéket.

Igy ha egy bérháznál a lakások bérértéke 100 ezer lejt tesz ki, a régi alapon számítva 800 ezer lejt becsülték jött ki ezután a hét százalékos kincstári illeték 56 ezer lejt tett ki. A jelenlegi kivétési rendszer alapján ugyanezen ingatlan becsülték 1 millió 500 ezer lejt tesz ki, ez után nyolc százalékos kincstári átirás 120 ezer lejt összeget tesz ki. Vagyis ami azelőtt pár hónappal 56 ezer lejt tett ki, azután most 120 ezer lejt az átirási illeték.

A szerződési vételár csak akkor irányadó, ha az többet tenne ki, mint amennyi vételár a számítási szerint kijön. Ellenkező esetben a jelenlegi kulcs alapján jár az illeték.

Igy történik meg azután, hogy ha pl. valaki tényleg 1 millió lejtért vesz meg egy ingatlant, 180 ezer lejt, sőt még magasabb illeték jön ki e kivétési módszer alapján.

Az emlékirat benyújtói részletesen kifejtik, hogy ilyen körülmények között nagyon megcsappant a vételi kedv, mert hiszen ilyen módon a tényleges vételérték után nem nyolc százalékot, hanem csaknem husz százalékot tesz ki a kincstári vétel illeték, már pedig a vevők nem hajlandók a vételár egyötöd részét fizetni kincstári átirási illeték fejében.

Országsszerte ugy Nagyváradon, mint Temesváron, Szatmáron, Bucarestiben tapasztalható, hogy jóval kisebb számban történnek adás-vételek, ami a kincstár jövedelmét óriási mértékben csökkentette. Így az állam érdeke is az, hogy e túlmagas kincstári illeték a reális értéknek megfelelően szálltassék le és az előbbi rendszer alapján történjen a jövőben újból a kivétel.

A nagyváradi Háztulajdonosok Szövetsége az emlékiratot eljuttatja a biharmegyei országgyűlési képviselő urakhoz pártolás végett, továbbá elküldi az ország többi Háztulajdonosi Szövetségeihez is, hogy ezek a maguk részéről is hasonló kérélmeket terjesszenek elő.

SPORT

Itt az őszi labdarugóműsor

Augusztus 27-én kezdődnek a bajnoki mérkőzések. Öt nemzetközi válogatott mérkőzés az őszi műsoron

Bucurestiből jelentik: Néhány napon belül hivatalosan közlik az 1939—40 évi hivatalos futballműsort. A *Timpul* jólétesült forrásból azt az értesülést közli, hogy a nemzeti bajnokság mérkőzéseit augusztus 27-én kezdik és a bajnokság őszi fordulóját november 26-ára be is fejezik.

A nemzeti bajnokság mérkőzéseit a következő napokon kerülnék sorra: Augusztus 27-én, szeptember 10. és 17-én, október 1., 8., 15. és 29-én, november 5., 12., 19. és 26-án. Az augusztus 27-iki dátum még bizonytalan, mert erre a napra a szövetség több csapatnak külföldi mérkőzésre adott engedélyt.

Válogatott mérkőzések

Az őszi bajnoki idény alatt a következő vá-

logatott mérkőzéseket játsszák le:

Szeptember 3-án: Románia—Jugoszlávia.

Szeptember 24-én: Románia—Lengyelország.

Október 22-én: Románia—Magyarország.

A román csehszlovák mérkőzés valószínűleg elmarad, mert a protektorátus labdarugó szövetsége a július 15-iki határidőre nem küldötte el választát a mérkőzés ügyében.

A bajnokság befejezése után még két válogatott mérkőzés lesz és pedig:

December 6-án: Románia—Anglia.

December 10-én: Románia—Belgium (vagy Ir-

ország).

Lehetséges, hogy a keleti turné még sikerül más nemzetközi mérkőzést is lekötöni.

Kitűnően szerepelnek a marosvásárhelyi úszók a fővárosban

Két új országos rekord a Bucuresti-Marosvásárhely úszómérkőzésen

Bucurestiből jelentik: Az MSE kitűnő úszó- és vízipólo gárdája Temesvárról a fővárosba utazott, ahol mint Marosvásárhely válogatottja két napos viadalt tart Bucuresti válogatottjával. Az elsőnap eredmények között két új világrekord is szerepel, amelyeket a marosvásárhelyiek állítottak fel. Részletes eredmények a következők:

100 méteres gyorsúszás: 1. Békés MSE 1 perc 07.2 mp. 2. Slavescu Bucuresti 1 perc 09.8 mp. 100 méteres női mellúszás: 1. Perlaky MSE 1 perc 43.4 mp. 2. Lengyel Kató Bucuresti 1 perc 45.5 mp. 200 méteres férfi mellúszás: 1. Aranyosy MSE 3 perc 06.6 mp. 2. Jakabovics MSE 3 perc 34.4 mp. 10x50 méteres gyorsúszás: 1. MSE 5 perc 13.4 mp., országos rekord! 50 méteres gyermekgyorsúszás: 1. Fey MSE 37.4 mp. 50 méteres gyermekmellúszás: 1. Fey MSE 44 mp. 100 méteres ifjúsági úszás: 1. Fogel Bucuresti 1 perc 30 mp. 2. Fülöp MSE 1 perc 36 mp. 100 méteres ifjúsági mellúszás: 1. Jeney MSE 1 perc 25 mp. 2. Georgescu Bucuresti 1 perc 25 mp. 400

méteres gyorsúszás: 1. Kelemen MSE 5 perc 33.4 mp. 2. Slavescu Bucuresti 5 perc 48.8 mp. 50 méteres ifjúsági gyorsúszás: 1. Stutzel MSE 31 mp. 2. Nelson Bucuresti 33.6 mp. 10 méteres férfi mellúszás: 1. Békés MSE 1 perc 17.2 mp., országos rekord! (A régi rekordot pár nappal ezelőtt állította fel Temesváron ugyancsak Békés 1 perc 17.6 mp-el.) 2. Popescu Bucuresti 1 perc 23 mp.

Ugyancsak a városközi úszóverseny első napján került sorra Bucuresti és Marosvásárhely válogatott vízipólocsapatainak mérkőzése. A mérkőzés döntetlenül 2:2 (2:0) arányban végződött.

A fővárosi lapok legteljesebb elismerés hangján írják a marosvásárhelyiek kitűnő szerepléséről.

A MAROSVÁSÁRHELYI ÚSZÓK KOLOZSVÁRON

Kolozsvárról jelentik: Vasárnap a marosvásárhelyi úszók teljes csapata Kolozsváron versenyz. A versenyt, amelyet nagy érdeklődés elői meg, a KAC rendez a városi strandfürdőben.

A B) osztály új összeállítása

Hová kerültek a kiesett elsőosztályú egyesületek

Bucurestiből jelentik: Hivatalos formában ugyan még nem adták ki, de megbízható magánértesülések szerint az új B. osztály mezojnye a következő beosztásban játszik ősztől kezdve:

Nyugati csoport:

Északi alosztály: NAC. Törökvs. Crisana, (Nagyvárad), Universitatea (Kolozsvár), Monopol (Marosvásárhely), Olympia, Barkochba (Szatmár), Ciment (Torda), Sodronyipar (Aranyosgyéres), Victoria (Nagykároly).

Déli alosztály: Kinizsi, Electrica (Temesvár), Gloria (Arad), Mica (Brád), Vulturii (Lugos), Minierul (Lupény), Jiul (Petrozsény), CFR (Piski), Sparta (Medgyes), és (esetleg ha vesz a minősítőn) Mures (Marosvásárhely).

Keleti csoport:

Északi alosztály: Doc. DVA, Gloria CFR (Galati), Macabi, Sporting, Mihai Viteazu (Chisinau), Dragos Vodă, Muncitorul (Cernăuți), Victoria CFR (Iasi), Traian (Tighina).

Déli alosztály: Macabi Torda (Bucuresti), Tricolor CFPV, Prahova (Ploesti), A. S. Constanta (Constanta), Dacia Unirea, Franco Romăna (Braila), Craiu Iovan (Craiova), Astra (Ochiuri), Astra (Brasov).

Természetesen ez a beosztás csak abban az esetben lép életbe, ha nem valósítják meg az egyetlen csoportos B. osztály tervét, mint ahogyan arról sok szó esik.

SZIGORITOTT LABDARUGÓ SZÜNETET RENDELNEK EL BUCURESTIBEN. Augusztus 15-ig egyetlen mérkőzést sem játszhatnak az egyesületek.

Uj női 3x800 m-es síkfutó világrekordot és egyben francia rekordot futott Montecarlóban az FC. Párizs csapata 7 p. 22.6 mp-es idővel. A régi világrekordot 7 p. 37 mp-el az olasz Ventú Unica csapata tartotta, 1937 óta.

BIZONYTALANNÁ VÁLT A BRASSÓI ORSZÁGOS ATLETIKAI BAJNOKSÁGOK MEGTARTÁSA. Bucurestiből jelentik: Az Atlétikai Szövetség, mint ismeretes, az országos váltó, tízpróba és maratoni bajnokságokat, szombatra és vasárnapra Brassóba tűzte ki. Ezeknek a megtartása most vártalanul bizonytalanra vált, mert az Ország Öre csak a bucuresti atlétáknak engedélyezte a 75 százalékos utazási kedvezményt, a vidékieknek nem. A Főszövetség azonnal közbenjárt az Ország Örenél a kedvezményes utazásnak a vidéki atlétákra való kiterjesztése érdekében is, szerda estig azonban még nem kapott kedvező választ. Ha a vasuti kedvezményt a vidéki atléták ma nem kapnák meg, akkor a bajnoki versenyek megtartása kérdésessé válik. Ismét az atlétikai szövetség hanyagsága miatt....

A cseh-morva válogatott részt vesz az olimpián. A cseh-morva olimpiai bizottság úgy határozott, hogy résztvesz az olimpiai labdarugó turnán is. Az elhatározást az indokolja, hogy aug. 1-től kezdve a cseh-morva védnökség területén megszüntették a profi labdarugást és így a csehek most kitűnő „amatőr” csapatot tudnak kiállítani. Olyant, amivel olimpiai bajnokságot is lehet nyerni...

Az új céhtörvény-tervezet ismertetése

(Negyedik közlemény.)

Az intellektuális szabadfoglalkozásuk céhe (profesionisti intellektuali)

Art. 19. Az intellektuális szabadfoglalkozásuk céhének következő jogai vannak:

1. Joguk van létesíteni és irányítani gazdasági jellegű intézményeket a tagok érdekében. Ugyanint: fogyasztási szövetkezetek, szociális jellegű intézmények, kölcsönös segélypénztár. Ezen intézményeknek azonban külön könyvelésük kell legyen.

2. Elfogadhatják raktárontartás céljára a tagok munkájának termékeit, eladás, vagy az eladás megkönnyítése céljából, közvetlenül, vagy szövet-

kezet útján, expedíció, hirdetések, közlemények és rendelkezések felvétele révén, valamint bármilyen más módon, anélkül azonban, hogy az eladási művelet a nevükben, vagy felelősségükre történne.

3. Kizárólagos joguk, hogy tagjaik részére igénybe vegyék a különleges törvények révén biztosított állami, megyei, községi, tartományi, vagy bármely más közhatalmi segítséget, amelyet a különböző kategóriájú, szabadfoglalkozású intellektuelek részére betegség, rokkantság és előregedés esetén nyújtanak.

Az alapszabályokról

Art. 20. A céhek alapszabályai kötelező módon az alábbiakat kell tartalmazni:

1. A céh elnevezése és célja.
2. Székhelye és esetleg a tagozati székhelyek.
3. Az alapvagyon, annak mennyisége, összetétele, valamint a tagsági díj.
4. Nyilatkozat arról, hogy tiszteletben tartják az ország alkotmányát és törvényeit és a leghatározottabb módon visszautasítanak bármilyen formájú olyan belső, vagy külső működést, amely az ország érdekei ellen irányul.

5. Elismerése annak a ténynek, hogy a céhek a nemzetgazdaság többi tényezőivel együttműködő tényezőt képeznek.

6. A tagok felvételének feltételei, módjai, jogai és kötelezettségei, azok az esetek, amelyek kizárásukhoz vezetnek.

7. A tagozatok létesítésének formája, azok működése és hozzájárulása a céh költségeihez. Ez a hozzájárulás azonban egyetlen esetben sem lehet több, mint a tagozatok által behajtott tagdíjak 70 százaléka.

8. A vezetőség szerveinek kijelölése, ellenőrzésük, hatáskörük és azok a formák, amelyeknek betartásával segélyt nyújtanak a tagok számára.

A vezetőségi szervekről

Art. 21. A céh vezetőségi szervei a következők:

- Közgyűlés;
- igazgatótanács.

Art. 22. A közgyűlés a céh legfőbb szerve. A közgyűlés mindazon tagoknak összességéből áll, akik tagdíjakkal rendelkeznek.

Art. 23. A közgyűlést összehívják:

a) Az alapszabályokban meghatározott esetekben;
b) ha a szavazati joggal bíró tagok együttese írásban kéri, rámutatva a közgyűlés céljaira.

Art. 24. A közgyűlés egybehívásakor a céh elnöke, távollétében, vagy akadályoztatása esetén a céh alelnöke végzi, vagy a központi székhelyen, vagy pedig a tagozati székhelyen. Abban az esetben, ha a közgyűlés egybehívásával megbízták, vagy helyetteseik távol vannak, akadályozva vannak, vagy már nincs meg a hatáskörük, vagy abban az esetben, ha megvan a hatáskörük és visszautasítják a közgyűlés egybehívását, ha az alapszabályok és az alapítólevél nem intézkedik ilyen esetekre vonatkozólag, úgy annak a törvényszéknek a főelnöke, vagy elnöke, melynek területén működik a céh, felhatalmazhatja az illetékes minisztérium megbízottját, hogy hívja egybe a közgyűlést, ott elnököljön és a hozott határozatokat jegyzőkönyvben állapítsa meg.

Art. 25. A közgyűlés csak azon ügyek felett határoz, amelyeknek letárgyalásáért egybehívták s szigorúan be kell tartsa jelen törvény elveit. Ervénytelen minden olyan ügyben hozott határozat, melyet nem abban az ügyben hoztak, melyért a közgyűlést egybehívták.

Art. 26. A közgyűlés határozatképesen alakul meg, ha a tagoknak fele, plus 1, van jelen, vagy képviseltette magát. A tag minőségére vonatkozólag a 22. szakasz intézkedései vonatkoznak. A határozatokat a jelenlévő, vagy képviselt tagok szavazattöbbsége dönti el. Abban az esetben, ha a közgyűlésnek elöljében való egybehívásakor a tagok nem jelentek meg az előírt számban, akkor a közgyűlés jogszertart a következő n.óra halasztódik

és ugyanabban az órában kell megtartani, ugyan- csak a helyen. Ekkor a közgyűlés megtartható a tagok számára való tekintet nélkül és úgy, hogy bármilyen más közgyűlési meghívóra nincs szükség.

Art. 27. A közgyűlés hatáskörébe tartoznak mindazon ténykedések, amelyek az alapszabályok szerint nincsenek fenntartva az igazgató, vagy az ellenőrző bizottság részére. Különleges módon azonban a közgyűlés hatáskörében maradnak a következők:

- A tagok hozzájárulásainak és tagdíjainak megállapítása;
- A céh tagjainak felvétele és kizárása;
- az igazgatótanács és az ellenőrző bizottság megválasztása és hatáskörük megállapítása;
- a mérleg és az elszámolások felülvizsgálása és jóváhagyása;
- az igazgatótanács felmentvényének megadása;
- új tagozatok létesítése;
- ingó vagy ingatlan javak megszerzése, akár ingyenes jogcímen, akár tehertétel útján;
- az alapszabályok módosítása;
- más céhhez való fúzió;
- a céh felszámolása, vagy feloszlása.

A g), h) és j) jelzések alatt felsorolt ügyekben, hogy azokban végrehajtható legyen a közgyűlési határozat, előzőleg meg kell szerezni annak a szakminiszternek a jóváhagyását, akinek hatáskörében működik az illető céh. A miniszter a jóváhagyás céljából kikéri előzőleg az 5. szakaszban említett bizottság jóváhagyását.

Art. 28. A közgyűlés által választott igazgatótanács legkevesebb 7 és legfeljebb 15 céhtagból áll. Az igazgatótanács képviseli a céhet, az igazságszolgáltatás, a hatóságok előtt és harmadik személlyel szemben. Az igazgatótanács egy, vagy több tagját saját kebeléből kiküldheti.

Art. 29. Az igazgatótanács tagjai román állampolgárságúak kell legyenek. (Nationalitatea Româna). Betöltött éveik száma legalább 30 és a céhbeli szakmában legalább 3 évig kellett aktív módon működjenek. Polgári és politikai jogaiknak teljes egészében kell birtokában legyenek és ne lettek légyen elítélve büntetelmény vagy a következő tettek miatt: a társadalmi rend elleni összeesküvés vétsége, bizalommal való visszaélés, közpénz elcsúsztatása, szélhámoság, csalás, lopás, orgazdaság, vesztegetés, csempészés, pénz vagy pecséthamisítás és zár alá helyezett javak eltulajdonítása.

Art. 30. Az igazgatótanács kebeléből egy elnököt, egy alelnököt, egy titkárt és egy pénztárost választ.

Art. 31. Az ellenőrző bizottság 3—5 tagból áll, akik közül az egyik könyvszakértő, vagy képzett könyvelő kell legyen, akit a tartományi képzett könyvelői testületének listájáról választanak.

Art. 32. Az illetékes minisztériumoknak általános és permanens ellenőrző joguk van a céhek működése felett. Ennek az ellenőrzésnek egyrészt az a célja, hogy a céhek működése és adminisztrációja az alkotmány, a törvények és alapszabályok értelmében történjen, másrészt pedig, hogy ne működjenek a jövedelmükbe ütköző módon, vagy a közrend és az állam biztonsága ellen.

Ezt az ellenőrzést a minisztériumok saját szerveik által gyakorolják, amelyeknek joguk van résztvenni az igazgatótanács gyűlésein és a közgyűléseken.

(Folytatjuk.)

Az előképzősök falufelkészítő munkája

Silistrából jelentük: Az a katonai előképzős csoport, amelyik a déli határon végzi propagandamunkáját, a napokban érkezett a Durusztos megyei Alfatar községbe. A község törzslakosságai bulgár, de emellett népes macedorománokból és olteni románokból álló telepe van.

A község háza előtti fensíkterületen az egész község lakossága összegyűlt és tarka csoportokban várakozott az előképzősök ünnepélyének kezdetére. A Pindus hegység vidékéről idekerült macedorománok és az olteni románok népviselete kedves színegyvelegbe keveredett, és... Az előképzősök Dan Cristescu hadnagy vezetésével alatti tökéletes rendben fölvonultak és tisztelegtek a község előtt, majd az előképzős induló hangjai mellett fölemelkedett a nemzetiszínű zászló.

A műsort népszerű előadással vezették be, amelynek keretében vázolták a falusiak előtt az előképzősök falumunkájának célját és értelmét, egyben rámutattak arra, hogy milyen nagy jelentősége van ennek a nemzeti propaganda munkának az ország déli határvidékén.

A román nemzeti újjáéledés költőjének Oltil című költeményét szavalta el azután Radulescu Petre előképzős ifju, majd a román énekkar népdalokat adott elő a község nagy tetszésétől kísérvé. Szavaltatok és különböző énekszámok következtek még és a rögtönzött zenekar szórakoztatta a telepeket.

Az országőrök és az előképzősök táncbemutatót rendeztek a legzebb és legváltozatosabb román nemzeti táncokból. A táncolókhoz nemcsak csatlakoztak a macedoromán telepek is és ők is bemutatták a Pindus hegység közül magukkal hozott ősi táncukat. A táncot a nép körtáncokkal fejezték be és egymáskezét szorították a különböző tartományokba való előképzős ifjak, a telepek és a szomszéd falvak fiataljai.

Az előképzős ifjak ünnepélye a Királyhimmusz eléneklésével ért véget.

Az erdélyi gyümölcs-termelők gyűlése

Kolozsvárról írják: Az Erdélyi Gazdasági Egyesület gyümölcsészeti szakosztálya folyó hó 11-én Kolozsváron gyűlést tartott, amelyen Korponay Kornél szakosztályi elnök elnöklete alatt Török Balint EGE igazgató számolt be a szakosztálynak a gyümölcsstermelés terén kifejtett eddigi munkásságáról és jövőbeli munkaszerződéséről. A jelentés szerint a szakosztály kedvezményes árak és feltételek mellett látta el a tagok gyümölcsfa csemete szükségletét. Nagyobb mennyiségű gyümölcsfa csemetét osztott ki díjtalanul a szakosztály Korponay Kornél adományából a lakosok között azzal a feltétellel, hogy azokat az EGE gazdasági tanfolyama alkalmával bemutatás céljára rendelkezésre bocsássák. Örömmel vette tudomásul a szakosztály, hogy Török Balint tovább lépéses modorban megírta egy képekkel gazdagon díszített könyv jelent meg a gyümölcsfák kártevőiről, mely 10 lejtért áll az érdekeltek gyümölcsstermelők rendelkezésére. Bchatóan megvitatta a szakosztály az idei gyümölcsstermelés értékesítésének az ügyét, figyelembe véve az export lehetőségeket és a különféle gyümölcsfeldolgozási módokat. A szakosztály elhatározta, hogy az idei ősz folyamán tanulmányi kirándulásokat és vándorgyűlést rendez, a tél folyamán pedig gyümölcsészeti tanfolyamokat. Foglalkozott a szakosztály a gyümölcsstermelés jövedelmének biztosításának az ügyével, majd egy központi intéző-bizottságot alakított, amelynek tagjai sorába beválasztották: Balogh Sándor, Torda, Anghi Baláz, Marosvásárhely, Bíró Pál, Ujzsimánd, Csongvai Dénes, Bágyon, Dénes Lőrincz, Magyardéce, Kiss János, Iekész, Magyardéce, Gogomán Ferenc, Dész, Gyerkes Mihály, Székelyudvarhely, Korponay Ferenc, Feketefalu, Lászlóffy Ernő, Radnóti, Mihályi Kálmán, Kolozsvár, P. Nagy Sándor, Retteg, ifj. Szász István, Kolozsvár, dr. Szentiványi Árpád, Kolozsvár, ifj. Veress István, Csombord, Gärtner Róbert, Kolozsvár, Góncsi József.

Több egyesületi ügy megbeszélése után elhatározta a szakosztály, hogy Erdély nagyobb városában gyümölcsészeti bemutatóval kapcsolatos vásárokat rendez és a gyümölcs csomagoláshoz használt legjobban bevált ládatípusokat kikészíteti, azokat kicsiben a nagyban megrendelés esetén az érdekeltek rendelkezésére bocsátja a legkedvezményesebb árak és feltételek mellett.

A nagyváradi mozgóképszínházak mősora:

APOLLO. BECSÜLETREND.
CORSO. UJ EMBEREK.
DORIAN. SZUEZ.

LEGUJABB

A magyar külügyminiszter figyelmeztető nyilatkozatot adott ki, melyben elítéli és visszautasítja a németellenes irányzatú eszmetérsztyéseket

Törvényes megtorlással fenyegette meg azokat, akik a magyar-német jóbaráti viszony elrontásán dolgoznak

Budapestről jelentik: Csáky István gróf, külügyminiszter a Magyar Távirati Iroda munkatársai előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Az utóbbi hetekben több oldalról észlelhető, hogy a magyar közvéleményt igyekeznek németellenes irányban befolyásolni. Két utat választottak erre az ismeretlen inspirátorok: egyik az, hogy igyekeznek bizonyítani, hogy Németországnak nincsenek egyenes szándékai Magyarországgal szemben és másik, hogy háborús konfliktus esetén a Birodalom alul fog maradni. E két irányú erőfeszítést a leghatározottabban elítélem és visszautasítom. Teszem ezt úgy is, mint magyar ember és úgy is, mint súlyos felelősséget viselő miniszter. Nem magyar érdek az, hogy Németor-

szág szándékait és erőit érintő tendenciózus, sőt gyakran teljesen hamis beállítások talajra találjanak Magyarországra is. Eltekintve a komoly nemzeti érdekektől, az igazi magyar szellemmel sem egyeztethető össze, hogy eltűrjük, hogy az amugy is súlyos támadásokkal küzdő, önvédelmét gyakorló, bevált barátunk ellen immár magyar földön is mesterkedjenek. Hangsúlyozom, hogy a megtorlásnak minden törvényes eszközzel élni fogok mindenkiel szemben, aki külpolitikánk megbízhatóságát illetően kételyeket ébreszt, amikor a magyar-német jóbaráti viszony okatlan elrontásán felelőtlenül buzgólkodik. Egyelőre csak kérem honfitársaimat, bízzák a kormányra az állítólag vesztélyeztetett magyar érdekek védelmét. mert erre egyedül a magyar kormány hivatott és képes.

A moszkvai német nagykövet tájékoztatójelentés végett hazautazik Berlinbe

A marxisták ellenséges munkája Danzigban. — Képzelt hír arról, hogy német katonai küldöttség utazott Moszkvába

Berlinből jelentik: Schulenburg gróf, a német birodalom moszkvai nagykövete, a jövőhéten Berlinbe tér vissza, hogy kormányának beszámoljon a német-szovjet viszony javításának lehetőségeiről.

Berlinből jelentik: A marxista szervezetekbe tartozó húsz danzigi polgárt letartóztattak, mert robbanóanyagokat találtak náluk. A rendőrség megállapítása szerint a letartóztatottak a Danziggal ellenséges elemekkel állottak összeköttetésben.

Moszkvából jelentik: Itteni politikai körökben semmit sem tudnak annak a német katonai küldöttségnek állítólagos moszkvai utjáról, amelyről a külföldi sajtó megemlékezett. A német nagykövetségen kijelentették, hogy a hír csupán a fantázia szüleménye.

Angol kölcsön helyett óriási tankot és egyéb fegyvert kap Lengyelország

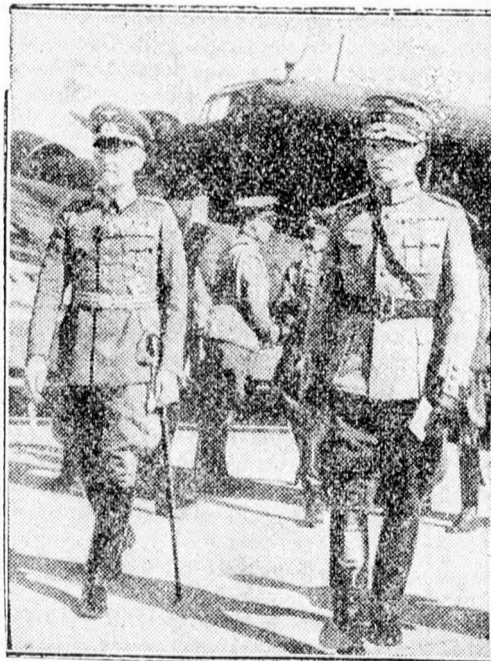
Londonból jelentik: Ironside tábornok szerdai tanácskozásán a lengyel vezérkari főnökkel és Beck külügyminiszterrel áttekintette az angol és lengyel haderők közötti együttműködés kérdését háború esetére.

Az angol-lengyel kölcsöntárgyalások még nem haladtak túl a fegyverrendelések kérdésének nehézségein. Varsó a kölcsön egy részét aranyban kívánja, hogy a legsürgősebben lőszer- és fegyver-szükségleteit Amerikából is fedezhesse, London és Párizs viszont ellenőrzést akar gyakorolni a kölcsön hovaforrdítása tekintetében. A Daily Herald szerint Anglia nemsokára abban a helyzetben lesz, hogy óriási mennyiségű ágyút, tankot és egyéb fegyvereket szállíthat Lengyelországnak, ami megoldaná ezt a problémát.

Az utolsó és végleges utasítások a moszkvai angol követ részére

Londonból jelentik: Lord Halifax külügyminiszter szerdán este hosszasan tanácskozt Corbin

francia nagykövettel a Moszkvában folyó tárgyalásokról. Londonban úgy tudják, hogy Seeds rövidesen megkapja az utolsó és végleges utasításokat, amelyek a tárgyalások sorsát egyik vagy másik irányban eldöntik. A Financial Times szerint angol kormánykörök nem hajlandók a hármasszövetségi szerződés keretein túlmenni, de készek volnának annak megkötése után vezérkari megbeszéléseket kezdeni Moszkvával. A Daily Express szerint Lengyelország nemsokára rendkívüli megbízottat küld Moszkvába, hogy közvetlen katonai és gazdasági támogatást nyerjen Szovjetorszországtól.

Halder tábornok, a német vezérkar főnöke a finn kormány meghívására Helsinkibe érkezett. Ez a kép a repülőtéren való megérkezéskor készült

A legnagyobb angol kitüntetés Pál jugoszláv hercegnek

Londonból jelentik: György angol király átadta Pál, jugoszláv kormányzóhercegnek a térdszalag rend jelvényét.

Oriási tűz a londoni nagy vásárcsarnokban

Londonból jelentik: Csütörtökre virradó éjszaka hatalmas tűz pusztított a londoni zöldépiac nagy csarnokában. A lángok megrongálták a London déli részébe vezető külvárosi simpálya magafeszültségű vezetékét, úgy, hogy az egész forgalom megbénult. A beomló falak tíz tűzoltót megsebesítettek. A tűz keletkezésének oka ismeretlen. Az anyagi kár tetemes.

A csehországi munkások nehéz helyzete

A cseh-morva területen levő német főiskolákból kiiltották a zsidókat

Prágából jelentik: A munkás szövetség bizottságának küldöttsége emlékiratot nyújtott át Hácha elnöknek. Az emlékirat feltárja a cseh és morvaországi munkások helyzetét, s a jelenlegi bér- és szociális politika megváltoztatását kéri.

A birodalmi nevelésügyi miniszter megtiltotta, hogy a cseh és morva védnökség területén levő német főiskolákat zsidó hallgatók látogassák. A rendelet értelmében az eddig beiratkozott zsidókat törlik a névsorból.

Apeáhidetések

Lakás	Adás-vétel
szavanként 3 lei	szavanként 3 lei
Kiadó 1 szobás konyhás, gangos lakás. Nagyvárad, Str. Axente Sever 13.	Eladó 400 [] öl nagyságú szőlőskert, gyümölcsösrel és téglalakással. Nagyvárad, Str. Raspanilor 9. szám. (Aranyoldal.)
Kétszobás alkovos utcai fürdőszobás, stb. lakás azonnal kiadó. Nagyvárad, Moldova-utca 37.	Hordók és kádak előrendű minőségben, minden nagyságban raktáron. Azok hordók speciális előállítása. Fagylalt korzovátorok gyári árak mellett kaphatók. Appeltauer hordógyár, Timisoara, IV. Str. Fröbl 5. Telefon: 43-46.
Irodának alkalmas 2 szoba és 3 szoba mellékhelyiséggel, lakásnak kiadó. Nagyvárad, Piata Regina Maria 3.	Eladó két üzlet rollótokkal. — Nagyvárad, Calea Victoriei 43. szám.
Schlauch-tér 6. sz. alatt augusztus hó 1-re 2 és 3 szobás utcai lakás mellékhelyiségekkel és egy nagy borpinca kiadó. Értekezni Nagyvárad, Schlauch-tér 1. szám alatt.	Modern, mély, gyermekkosci eladó. Nagyvárad, Str. P. Cerna No. 4. Seress.
Kényelmes kétszobás lakás, nagy előszobával. Újonnan festve kiadó. Nagyvárad, Str. Mihail Sorbul 11. szám.	Bérbeadó egy 4 holdas szőlő és gyümölcsös, 4 szobás lakás, nagy istálló, borház, felszereléssel, hordókkal együtt. Cim: Juhos, Nagyvárad, Str. Miorita 10.
Kiadó 2 szobás, előszobás konyhás lakás. Strada Bratianu 52. szám.	Allást nyel szavanként 2 lei
Nagy raktárhelyiség irodának, műhelynek alkalmas, megosztva is kiadó. Nagyvárad, Str. Take Jonescu 28.	Masamódnót állandó alkalmazásra keres az Elit szalon, Nagyvárad, Banca Nationala mellett, Parcul Traian 6. szám.
Kiadó 3 szobás, fürdőszobás lakás. Nagyvárad, Str. Saguna 7. szám.	
PUHA OLMOT állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t.	

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgóg épén, Nagyvárad, Károly király-ut. 5 szám

CENZURAT